

NGV

Afdeling Groningen
ons afdelingsblad

31 regionale
afdelingen

3 functionale
afdelingen

31 afdelings-
bladen

3 afdelings-
bladen

HDP

vanaf 1994

10 jaar

3 x per jaar
32 bladzijden

ook in
Amerika

oplage 850 exemplaren

116 bijkomende leden

genealogie

allem@@l
digit@@l

boek-
bespreking

bestuur
en
beleid

lijsten

kwartierstaten

vragenrubriek

genealogisch
voorstellen

onbekende
bron

zie ook homepage <http://www.ngvgroningen.nl>

HUPPELDEPUP

J A A R G A N G 1 1 - n u m m e r 3 - 2 0 0 4

HuppelDePup

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

HuppelDePup wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezinslidmaatschap (à € 8,50 per afdeling/lidmaatschap) van de afdeling Groningen. Dit kunt u aanvragen bij de landelijke ledenadministratie: NGV, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelingssecretaris.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen op HuppelDePup door overmaking van € 8,50 op girorekening 556 30 62 t.n.v. NGV afdeling Groningen te Hornhuizen o.v.v. 'Abonnement HuppelDePup'.

Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk vóór 1 november van het lopende jaar.

Oude nummers en jaargangen

Losse nummers, voorzover voorradig, kosten € 3,00. De jaargangen 1994 t/m 2004 (met index) kosten € 8,50 per jaargang, drie jaargangen kosten € 20,00, vijf € 27,50 en elke volgende jaargang € 4,50.

Deze kunnen verkregen worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers/jaargangen.

Tevens worden ze (met korting) aangeboden tijdens de afdelingsbijeenkomsten.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen kunnen auteursexemplaren verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Kopij voor HuppelDePup

Kopij voor het volgende nummer **uiterlijk begin november 2004** toesturen aan het redactieadres: **Snellusstraat 28, 9727 JN Groningen** of via e-mail hjehartog@wanadoo.nl.

Enige spelregels

- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen.
- Bij voorkeur insturen via e-mail, op floppy (met een afdruk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van HuppelDePup.
- Te lange artikelen kunnen door de redactie worden bewerkt/ingekort in overleg met de auteur.

Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel.

Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst. Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijkheid, een en ander ter beoordeling van de redactie.

Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende HuppelDePup, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentie-tarieven. De penningmeester mevr. G.J. Kaman-Broekhuizen (tel.: 0595-487074) zal u graag alle benodigde informatie verstrekken. Leden met niet-commerciële advertenties (bv.: te koop aangeboden) krijgen korting.

Website NGV afdeling Groningen:

<http://www.ngvgroningen.nl>

Inhoud HuppelDePup

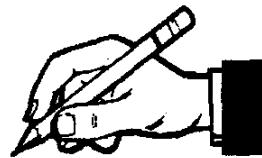
Voorwoord	69
Afdelingsprogramma	69
Agenda	71
Genealogisch voorstellen.	72
In memoriam M.J.B. Starke	73
Mededelingen	73
Draai	75
Onbekende bron: Brieven	76
Omta (Lees hier de nijdigheid ...)	77
Naamslijsten VI: Middenstand stad Groningen, 1810	81

september 2004, jaargang 11 nr. 3

Zegen an lichaam, hart geliefde soon	83
Uit de Groninger Courant	85
Een verzameling Hiske's	86
Toevalsvondsten.	89
Groningse voorouders van Hendrikje van Andel-Schipper	90
Allem@@l digit@@l (dertien)	95
Nieuws van de archieven.	97
Boekenrubriek.	97
Vragenrubriek	98

(Geen) Voorwoord

De redactie

Er wordt binnen de redactie altijd gevochten om wie het voorwoord mag schrijven. Terwijl hetgeen hierin voorkomt gewoon in het blad te lezen is en men ook simpelweg de inhoudsopgave kan bekijken. Vandaar dat we het deze keer hierbij laten. Veel leesplezier!

Afdelingsprogramma najaar 2004

Nico de Oude en Joop van Campen

Alle afdelingsbijeenkomsten in deze periode vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station.

Woensdag 15 september 2004

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *De cultuur van dood en begraven*

Spreker : R. Wobbes

Het verhaal van de cultuur van dood en begraven in deze contreien begint bij de hunebedden, de grafheuvels en de wierdevondsten. De in het vroege christendom ontstane gewoonte, in en rond de kerk te begraven, hield stand tot in de vorige eeuw en heeft ons veel fraaie en curieuze zaken nagelaten, zoals sarcofagen, epitafen, grafmonumenten, zerken en rouwborden.

De begraafplaatsen, die vanaf het begin van de vorige eeuw werden aangelegd, zijn in veel gevallen fraai aangelegd en zijn onmisbare elementen in het landschap, ook vanwege de plantengroei en de dieren die er hun woonplaats hebben. Nergens in Nederland vindt men zo rijk gedecoreerde grafstenen met veel symboliek en met vrome, schalkse, maar altijd ontroerende teksten.

Voor de kennis van de historie van streek en provincie zijn de graftekens onmisbaar. Voor genealogen zijn het vaak ijkpunten, terwijl de vormen, gebruikte materialen en decoratie voor de in cultuurhistorie geïnteresseerde van belang zijn. Kennis nemen van de cultuur van dood en begraven blijkt steeds weer een aangename en nuttige bezigheid, al blijft waar wat eens een grafdelver zei: Zo lang de dood bestaat is men zijn leven niet zeker.

Woensdag 13 oktober 2004

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.00 uur)

Thema : *Nederlanders in de krijgsmacht van Napoleon (1810-1813) vinden*

Spreker : drs. J.A. Paasman

In de periode 1810-1813, toen wij deel uitmaakten van het Franse keizerrijk, hebben ongeveer 35.000 Nederlanders gediend in een onderdeel van de Franse krijgsmacht. Geschat wordt dat daarvan 28.000 dienden in het Franse leger en de marine. Wij kunnen ervan uitgaan dat minstens 70% niet is teruggekomen. Van de regimenten die deelnamen aan de Veldtocht van 1812 naar Rusland en die hoofdzakelijk uit Nederlanders bestonden, zijn 14.500 gesneuveld of vermist. In Franse militaire hospitalen

overleden ruim 4.500 Nederlanders. Hoeveel Nederlanders in andere veldslagen van Napoleon sneuvelden of vermist werden is niet bekend. Het is geen uitzondering als bij genealogisch onderzoek iemand geboren in de jaren 1788 tot en met 1813 niet gevonden kan worden. Dat zijn nu juist de jaren van de opgeroepen dienstplichtigen in de periode 1810–1813. Beginnende in Overijssel en later in Friesland heb ik naar deze dienstplichtigen een breed opgezet onderzoek ingesteld. Helaas zijn uit deze periode vele bronnen niet meer aanwezig. Als de lotingslijsten al bewaard zijn gebleven mag men van geluk spreken. Er zijn gelukkig nog andere bronnen die voor genealogisch onderzoek van belang kunnen zijn.

In mijn lezing volg ik een loteling van zijn oproep tot zijn overlijden in een Frans militair hospitaal. Compleet met alle bescheiden die bij de indienstneming werden gebruikt. Bovendien is van deze loteling een ontroerende brief bewaard gebleven, geschreven in het hospitaal van Boulogne. Deze brief geeft een duidelijk beeld van de gemoedstoestand van de loteling. Andere bewaard gebleven brieven geven een zelfde indruk.

Familieadvertenties ter inzage

Voorafgaand aan de lezing willen wij u uitnodigen vanaf 19.00 uur tot 20.00 uur kennis te nemen van de **familieadvertenties van de knipseldienst** van de NGV van het afgelopen jaar uit onze regio.

Als u er prijs op stelt dat er advertenties aanwezig zijn van mogelijk uw familie, dan kunt u contact opnemen, het liefst per e-mail, met de heer Frans Renssen. Adres etc. achterin dit blad. Voorwaarden: u geeft één niet zeer veel voorkomende familienaam – ter beoordeling aan de heer Renssen – op en u bent 's avonds aanwezig.

Woensdag 10 november 2004

Aanvang : 19.00 uur (zaal open 18.30)

Thema : Afdelings-Leden-Vergadering

Agenda :

1. Opening
2. Mededelingen
3. Notulen van de Afdelings-Leden-Vergadering van 3 april 2004.
4. Begroting 2005
5. Voorbereiding (landelijke) Algemene Vergadering d.d. 27 november 2004.
6. Wat verder ter tafel komt
7. Sluiting.

De agendastukken worden op de Afdelings-Leden-Vergadering ter inzage gelegd. U kunt zich echter ook op deze vergadering voorbereiden door de stukken reeds van te voren telefonisch, schriftelijk of per e-mail bij de secretaris de heer R. Ploeger aan te vragen. Mogen we rekenen op uw aanwezigheid?

Aansluitend om 20.00 uur vindt de lezing plaats met als

Thema : *De website www.dewoonomgeving.nl*

Sprekers : de heren Albert Beuse en Jaap-Jan Hoogstins, beiden medewerkers van de Groninger Archieven

Sinds enige tijd zijn de oudste kadasterkaarten van heel Nederland on-line (rechtstreekse verbinding van computer met het internet) beschikbaar op deze site, samen met de lijsten van eigenaren van de percelen die op deze kaarten zijn te zien. Daarnaast zijn een aantal pilots (proeven) gestart om aan te geven hoe deze basissite uitgebouwd kan worden met andere gegevens. De reacties van bezoekers aan de site zijn

niet onverdeeld gunstig. Dit is voor een deel te wijten aan het feit dat de site nog in opbouw is en voor een deel aan het feit dat onderzoek aan de hand van kaartmateriaal een andere aanpak vergt dan het gemiddelde genealogisch onderzoek. Daarom zullen de sprekers uitleg geven over de opbouw van de site en de mogelijkheden om erin te zoeken. De nadruk zal daarbij liggen op de basisgegevens, maar ook een aantal pilots zal worden getoond.

Woensdag 8 december 2004

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30)

Thema : *Op miljoenenjacht via genealogie.*

Spreker : drs. Albert Buursma, historicus en freelance publicist te Groningen

In 1866 stierf de zeer rijke grootgrondbezitter en rentenier Oeno van Teijens te Beetsterzwaag als laatste telg van een vervenersgeslacht. Zijn overlijden betekende de geboorte van een erfeniskwestie, die meer dan een eeuw de gemoederen bezig hield. Vele afstammelingen – vooral van moederszijde – stelden “geslachtregisters” op in de hoop via bewijs van verwantschap iets van het vermogen te erven. Ook in Groningen waren meerdere families en zelfs familiegroepen actief. Het betreft onder meer de families Ten Brinke, Geertsema, Harms, Middel, Pompstra, Pruijm en Tienstra.

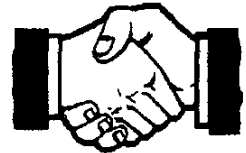
Genealogie vormde een belangrijk onderdeel van hun activiteiten in de jacht op de Van Teijens-nalatenschap. In deze lezing speciale aandacht voor de Groninger aspecten van deze miljoenenerfenis.

Agenda

- 4 sept. Manifestatie *Het voorspel en het nageslacht* in De Tamboer te Hoogeveen, van 10 tot 16 uur; georganiseerd door NGV Drenthe, Drentse Historische Vereniging en Drents Archief.
Veel activiteiten van diverse signatuur (lezingen, tentoonstelling, films, Drentse klucht); op de *Vooroudermarkt* een groot aanbod op genealogisch en historisch gebied. Toegang is gratis.
Tevens is er in de Hoofdstraat te Hoogeveen een boekenmarkt.
- 20 sept. Lezing door Geert Janssen over “Willem Frederik van Nassau Dietz (1613–1664) en het stadhouderschap van Groningen”. Groninger Archieven, 20.00 uur. Organisatie: Vereniging Stad & Lande.
- 25 sept. Marnedag te Eenrum (diverse plaatsen, o.a. in “Ons Dorpshuis”), van 10 tot 17 uur. Historische markt, lezingen (om 13.30 en 15.00 uur in de kerk), culturele activiteiten, en (tussen 10.00 en 11.00 uur) presentatie van het boek “De wegen in de Marne”.
- 30 okt. De Dag der Groninger Geschiedenis vindt plaats tijdens de landelijke Open Dag der Archieven, van 11.00 tot 17.00 uur in het gebouw van het RHC Groninger Archieven. De dag wordt georganiseerd door de Groninger Archieven samen met de Vereniging Stad & Lande.
Het thema van de dag is “Tot leeringhe ende vermaeck”. De dag zal o.a. bestaan uit toneel, muziek, film, lezingen, cursus Gronings, exposities, kinderprogramma, boekenmarkt en een informatiemarkt voor historische verenigingen.
In verband met deze manifestatie is de studiezaal de gehele zaterdag gesloten. Voor meer informatie zie binnenkort www.groningerarchieven.nl.

Genealogisch voorstellen

Nico de Oude en Antonia Veldhuis

In deze rubriek komen nieuwe leden aan het woord die zich voorstellen, vertellen aan welke namen ze werken en wat hun andere hobbies zijn.

Wilt u zich ook voorstellen: Een mailtje (briefje of telefoontje) naar antonia.veldhuis@hetnet; voor adres zie omslag, en u staat hier een volgende keer.

Gert Zuidema (e-mail gertzuidema@cs.com) maakt sinds kort deel uit van ons afdelingsbestuur. Hij woont in Groningen, is 62 jaar geleden daar ook geboren, gehuwd en heeft drie kinderen. Zijn beroep is administrateur-belastingadviseur en hij heeft een eigen administratiekantoor.

Vanaf 1984 houdt hij zich – naast zijn drukke baan – bezig met genealogie. Hij doet o.a. onderzoek naar de families Zuidema, Ritzema/Ritsema, Velthuis en Venema (Westerkwartier). Hij is verder geïnteresseerd in de historie van het Marnegebied. Andere hobby's zijn filatelie (Groot-Brittannië en Scandinavië) en kerkenwerk.

Mevrouw **M.G.H. van den Berg** (lidnr. 130322) doet sinds ongeveer een jaar onderzoek naar de familienamen Van den Berg en Borgman (beide uit Winsum en elders in de provincie Groningen), Hangelbroek (Leek) en Doornbos (Tjamsweer). Naast lezen doet zij aan aquarelleren en tekenen. Ze maakt ook graag tochtjes.

Mevrouw **A.W. Datema-Dijkstra** (lidnr. 130284) gebruikt GensDataPro 1.9 bij haar genealogisch onderzoek, waarmee ze al 5 jaar bezig is. Het onderzoek betreft de namen Dijkstra (Garijp, Friesland), Sluiter (Kolham) en Venema (Wildervank). De oudste naam Dijkstra die zij heeft is Theunis Harmens (1811 Dijkstra) x 1723 Garijp met Antje Jacobs. In dit huwelijk worden 6 kinderen geboren. Het bestand omvat thans 3690 personen.

Mevrouw **A.K.I. Verheijen-Bulthuis** (lidnr. 12981) in Leiderdorp schreef ons: Sinds enkele jaren doe ik onderzoek naar mijn voorouders en wel de tak Bulthuis uit Hornhuizen, en Clason, die waarschijnlijk van oorsprong uit Nijmegen komt. Verder de kant van mijn moeder Lesterhuis- Zuidema. Helaas woon ik te ver van het archief in Groningen om er regelmatig te kunnen gaan zoeken. De vakantie wordt dan ook vaak op Lauwersoog doorgebracht, om van daaruit het archief te kunnen bezoeken. Verder houd ik van borduren en quilten.

Het was erg leuk om in de laatste HuppelDePup een stuk van dhr. Glas te zien staan, waar ik gemeenschappelijke voorouders in aantrof.

Verder ben ik nog werkzaam in de gezondheidszorg.

Mevrouw **Tebbenhof** doet sinds vijf jaar onderzoek naar de namen Tebbenhof/f (Bellingwolde, Groningen), Jakens (Winschoten, Bellingwolde, Eexta, Scheemda), Buijk (Terschelling) en Heiting (Bellingwolde, Blijham). Haar onderzoek strekt zich ook uit naar de aangetrouwde families van Tebbenhof/f. Daarnaast houdt ze van lezen en gaat ook graag een avondje uit.

Detje van der Laan (lidnr. 129831) doet sinds een jaar of vijf aan genealogie. In Groningen zoekt ze voornamelijk naar de namen Klok, Hommes, van der Laan, Vaa(r)tstra, Schuil, Pruijm en Ritsema. Andere hobby's zijn lezen, computeren (zie homepage www.geocities.com/detje81) en wenskaarten maken.

Mevr. **A.J.C. Takens** uit Oosterbeek (lidnr. 130186) beoefent de genealogie een jaar of zes. Haar namen zijn Takens (Groningen, Meeden), Mijnhart (Nijmegen), Meinhardt (Duitsland), Meijnhardt (Jesuiten), Spormann (Delligsen, Duitsland), Pampel (Grünenplan) en Freiherr van Dinklage (Steinbild, Duitsland). Verdere hobby's zijn tuinieren, lezen en reizen.

Mevrouw **Zwaneveld** (lidnr. 130358) doet sinds ongeveer een jaar onderzoek naar de familienamen Zwaneveld (Harkstede, Scharmer, Bourtange), Bosscher (Nieuwolda, Termunten, Bourtange) en Klatter (Nieuwolda, Uithuizermeeden, Bourtange). Naast haar genealogisch onderzoek leest en boetseert zij graag.

In memoriam M.J.B. Starke

M.C. van Hoon

Op 28 juli 2004 overleed op de leeftijd van 85 jaar de heer Menzo Jan Berend Starke. Hij was voor andere genealogen een wegbereider, iemand die het voorbeeld gaf. Starke was akkerbouwer te Nieuw-Beerta. Maar heel vaak liet hij de boerderij achter zich en toog hij naar het Rijksarchief in de Stad. In de kleine oostelijke zijzaal, waar plaats was voor niet meer dan 10 onderzoekers, daar was Starke jarenlang een vaste bezoeker.

Hij werkte mee aan het boerderijenboek Beerta dat in de winter 1968–1969 verscheen. Dit boerderijenboek bevat een zeer groot aantal genealogische gegevens. Van de bewoners van de boerderijen te Beerta, Nieuw-Beerta, Finsterwolde en omgeving werden zoveel mogelijk alle gegevens vastgelegd. Hieraan leverde Starke een aanzienlijke bijdrage. Hij nam vooral de beschrijvingen van vóór de invoering van de Burgerlijke Stand voor zijn rekening. Andere boerderijenboeken wisten deze kwaliteit vrijwel nooit te evenaren.

Ook publiceerde Starke in het tijdschrift *Gruoninga* de artikelenreeks 'Kwartieren Starke-Jager', waarin hij het voorgeslacht van hemzelf en zijn echtgenote beschreef. Deze reeks muntte uit door de nauwgezetheid en volharding waarmee Starke te werk was gegaan. Hij wist meerdere kwartieren tot rond 1600 op te voeren. Niet zonder reden werd door anderen dan ook nog geregeld verwezen naar de door Starke gepubliceerde kwartieren.

Voorlichtingsbijeenkomsten voor beginnende onderzoekers najaar 2004

Bij voldoende belangstelling organiseren wij i.s.m. de Groninger Archieven ook komend najaar weer een (paar) voorlichtingsbijeenkomst(en). Aan de orde komen: de algemene gang van zaken rond onderzoek en raadpleging van stukken, en het gebruik van allerlei materiaal en catalogi, zoals de bibliotheekcatalogus. Speciale aandacht is er voor materiaal voor familieonderzoek. Middels opdrachten en met begeleiding leert u snel de weg te vinden in dit materiaal. Deelname is gratis.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij de redactie van dit blad (H.J.E. Hartog, adres zie achterin dit nummer, of via e-mail hjehartog@wanadoo.nl).

***Het Veenkoloniaal Museum in Veendam . .
het meest verrassende museum van de regio !***

U ontmoet er de turfstecker, neemt plaats in de roef van een binnenschip, staat oog in oog met een zeeman en kunt zelfs een echte scheepsjager tegen het lijf lopen. Voordat u het weet neemt u samen met hem plaats in een oergezellig, ouderwets café.

Het Veenkoloniaal Museum is dé plaats voor een succesvolle start van uw familiereünie of personeelsuitje.

Op uw verzoek verzorgen wij dagvullende arrangementen.

Het Veenkoloniaal Museum is bovendien de uitgever van de Veenkoloniale Volksalmanak. Al vanaf € 17,50 ploft deze jaarlijks op uw deurmat. Bovendien ontvangt u voor dit bedrag twee keer het magazine 'Omzien naar het Museum' met daarin opgenomen de museumkalender, en heeft u het hele jaar, samen met uw partner, vrij toegang tot het museum.

Voor meer informatie: 0598 616393

VEENKOLONIAAL MUSEUM

Winkler Prinsstraat 5 - 9641 AD Veendam
tel 0598 616393 - fax 0598 616590
e-mail: veenkol@veenkoloniaalmuseum.nl
www.veenkoloniaalmuseum.nl

Draai

Netty van der Deen-Flikkema, Appingedam

Nummer 17 van mijn kwartierstaat, Grietje Klaassens Draai, is getrouwd met mijn voorvader Albert Pieters Flikkema, nummer 16 van mijn kwartierstaat.

Grietje is gedoopt op 24 februari 1793, toen ze anderhalf jaar oud was, aldus doopboek Holwierde en opgevoed door haar grootouders Klaas Pieters Draai en Hilje Jans en ze werd onderhouden door de diaconie. Haar moeder, Wobbechien Klaassens Draai, is in de kraam overleden en haar vader is er vandoor gegaan, zie de bijlage.

Den 24 Febr. — Grietje
Een Dochter van Wobbechien Klaassens van Nansum in oostelijke
Staatde met Roelof Jans van 't Zandt en eest of twee maal in de
Kraam geproclameert, toen in de kraam gekomen, en onmiddelyk
gestorven, hierop heeft bovengenoemde Roelof Jans zien te weth gemaekt,
en wel zoo, dat hy door 't Gemacht niet heeft kunnen rechtvaardigen,
en dit is de reden, dat dit kind niet eerder gedoopt is, het wel ook
een jaar en 't ommekeer is waerdende in 'nde Diaconie, gans 't
ghewest by de heer Grootvader en Quast moeder.

Ik wilde meer weten over de vader van Grietje en heb hem, mede door de hulp van een hele aardige meneer van het Rijksarchief in Groningen, gevonden in een klapper van het arrondissement Appingedam over het jaar 1811.¹ Daar stond ook een Roelof Jans van 't Zandt in. Ik wist wel dat hij Roelof Jans van 't Zandt heette; dat stond in de ondertrouw van Wobbechien Klaassens Draai. In bovengenoemde klapper stond bij hem een achternaam: **Roos**. Hij was arbeider en geboren op 6 december 1775 te 't Zandt. De ondertrouw was 18 december 1791 te Holwierde, wat betekende, dat hij toen nog maar 16 jaar oud was. We hebben nog verder gezocht en vonden Roelof Jans nog een keer terug, toen hij op 22 november 1801 te Eenum met Grietje Jans trouwde. Toen was hij dus 25 jaar oud.

Ik wil er nog even aan toevoegen, dat ik het ook zo raar vond, (toen ik verder nog van niets wist) dat Grietje Klaassens Draai, net zo heette als haar moeder Wobbechien Klaassens Draai. Nu weet ik, dat dat komt, omdat haar moeder Wobbechien (Wobge) in de kraam is gestorven en Grietje opgevoed is door haar opa en oma Klaas Pieters Draai en Hilje Jans. Haar opa heette dus Klaas, vandaar Klaassens Draai.

Wobge Klaassens Draai was gedoopt op 15 mei 1768 te Holwierde (geboren te Nansum) en dus overleden in de kraam op 24-jarige leeftijd in januari 1792 te Holwierde. En Wobge haar verloofde Roelof Jans van 't Zandt (later Roos) was geboren op 6 december 1775 te 't Zandt en dus nog maar 16 jaar oud bij de ondertrouw.

1 Gewestelijke Besturen (toegang 3), inv.nr. 1644: Burgerlijke registers van de bevolking [...] in het gehele arrondissement [Appingedam], 1811. Zie index 16.3.

Onbekende bron: Het antwoord staat in de brieven.

Antonia Veldhuis, Veenwouden

Enige jaren geleden ontdekte ik dat kapitein Onno Lijphart gesneuveld was in Brazilië, terwijl hij in dienst was bij de Westindische Compagnie (WIC). Dat staat te lezen in het verzoekschrift dat echtgenote Claesjen Langstraet in 1652 doet aan “de Edele Mogende Heeren Ridderschap ende Eigenerfden der Landtschap Drenthe”. Ze vraagt “onderstand” voor haar en de vier kinderen (OSA 1779, 1651 bijlagen, accoord 23-2-1652). Het overlijden had ik daarom op 1650/1651 gezet. In de vele boeken die ik daarna over Brazilië doornam kon ik geen veldslag rond die tijd vinden, zodat ik aannam dat hij in een onbelangrijk(er) gevecht gedood was. Tot ik van Klaas Bijsterveld een uitgaande brief kreeg uit toegang 1 inv.nr. 400.

Op 3 september 1649 vraagt Claesjen aan de Bewindhebbers der Geoctrooide WIC te Middelburg in Zeeland de kosten van de overtocht Brazilië-Nederland terug. Haar echtgenoot is “doot” gebleven in “de jongste bataille” tegen de Portugezen, terwijl hij vocht voor de kamer van Zeeland. Claesjen komt terug op het schip “De Gouden Leeuw” van de kamer van Groningen (in een van de boeken stond Amsterdam) en omdat ze daarvoor betalen moet wil ze graag van Zeeland het geld terug.

Wederom lezen in boeken over de WIC leerde me dat een overtocht ongeveer drie maanden duurde, zodat hij overleden zou moeten zijn voor juni 1649. Er waren die jaren twee grote veldslagen: april 1648 en februari 1649, in die laatste overleed Onno dus. Veel gegevens in één brief. En ja, ze krijgt de 350 gulden terug.

Het tweede geval gaat over kapitein Aijlcko Huninga, die ook in Brazilië vocht. Hij wordt genoemd op bladzijde 229 van het boek *De Westindische Compagnie ter Kamer Stad en Lande* van jhr. dr. P.J. van Winter (uitgave 1978). Die schrijft dat niet duidelijk is of hij in 1649 nog leeft. Wij weten het antwoord. In de eerder genoemde verzameling brieven zit een schrijven van 3 juni 1649. Aijlcko geeft daarin aan wel genegen te zijn om met een “honorabile conditie” te mogen worden voorzien. Hij heeft getoond een eerlijk soldaat en kloek kapitein te zijn geweest. Men beveelt Huninga “ten favorabelsten” aan.

De derde brief vond ik via www.archieven.nl, waar een verwijzing naar *Verzamelde handschriften*, toegang 853, inventarisnummer 175d Fol. Het bleek een brief te zijn, waardoor ik het antwoord vond over zijn afstamming. Mij was bekend dat hij uit Ulm kwam. Helaas is de naam daar vrij algemeen en waren er acht Hans-en die binnen een periode van 30 jaar gedoopt werden; elk daarvan zou hij kunnen zijn. Maar de brief is gericht aan zijn zuster Anna Walburga Reichle en echtgenoot Johannes Zollen, waardoor ik nu weet welke het is en ik dus ook de ouders heb. De brief gaf enige aardige bijzonderheden. Het is het antwoord op een schrijven van zijn zwager van 3 juni 1683, aan hem gegeven op 20 oktober 1683 door Albert Leeuwe. Albert heeft bij Anna “vill guete gesundheit gedruncken”. Johannes vertelt over zijn twee gehuwde dochters (beide met kinderen) en ongetrouwde zoon (maar die is, evenals Herr Christoff Gosslen Zaligen, advocaat) en zegt het jammer te vinden dat hij nooit in de gelegenheid was om hen te bezoeken. Vanwege de oorlog en grote afstand kwam het er nooit van en nu is hij te oud. Maar mogelijk komt zoon Abelus nog eens in Duitsland. Hij dacht trouwens dat ze dood waren, omdat hij op zijn drie vorige brieven (w.o. een van 10 oktober 1674) nooit antwoord kreeg.

Ik ben me er van bewust dat ik in deze drie gevallen veel geluk heb gehad. Niet iedereen vindt brieven waarin voorouders voorkomen. Helaas vonden we op deze brieven geen reactie of antwoorden, zodat ook voor ons nog vragen overblijven.

Lees hier de nijdigheid van een mensch (stamreeks Omta, 't Zandt)

Petronella J.C. Elema, Groningen

In de Provinciale Groninger Courant van 5 december 1865 (d.i. nummer 145 van dat jaar) staat een familieadvertentie die een ondertrouw bekend maakt, indertijd een gebruikelijke aankondiging. Deze luidde:

L. Omta,
van en onder 't Zandt
en
H. Luurzema
van Colham.
't Zandt den 30 November 1865.

Nu maakt een genealoog zich doorgaans niet bijzonder druk om de akten van ondertrouw, maar het bijbehorende huwelijk viel niet in de klappers van de burgerlijke stand (of in FamiLias!) te vinden, en dus sloeg ik de datum 30 november 1865 op in de ondertrouwregisters van 't Zandt. Ook dat bleek tevergeefs. Zouden ze eigenlijk wel ondertrouwd zijn?!?

Eerst bekeek ik of de toekomstige echtelieden überhaupt te vinden waren in 19^e-eeuwse bronnen. Voor de man bleek dat al heel gemakkelijk. De familienaam was uniek voor zijn tak: de grootouders waren landbouwers te Spijk, later te 't Zandt, en al hun kinderen droegen de familienaam Omta die was ontleend aan hun boerderij, de Omptedaheerd. De "L. Omta" uit de advertentie was een Luilf, de enige zoon (en klaarblijkelijk ook het enige kind) van het echtpaar Willem Derks Omta en Derkje Luilfs Edema. Bij de loting voor de dienst in 1862 werd hij vrijgesteld als zijnde enige wettige zoon. Zijn vader was al sinds 1849 dood; zijn moeder, die nadien (al dan niet met hulp van buitenaf) de boerderij had gedreven, stierf in april 1864. Mogelijk had men haar overlijden zien aankomen, want in oktober 1863 was Luilf Omta al meerderjarig verklaard:

Bij Brieven van Meerderjarig-verklaring, door den Hoogen Raad verleend den 15den October 1863, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 22sten October 1863, no. 53, geregistreerd te 's Gravenhage, den 26sten October 1863, zijn aan LUILF OMTA, wonende te 't Zandt, gegeven al de REGTEN, bij de wet aan MEERDERJARIGEN toegekend, behoudens de bepaling van art. 478 van het burgerlijk wetboek.

Jan van der Jagt, procureur bij den Hoogen Raad. (Provinciale Groninger Courant, nr. 131, 31 okt. 1863).

Hoewel hij in 1865 nog maar 22 was, woonde hij toen dus geheel alleen op de ouderlijke boerderij en het lag in de lijn der verwachtingen dat hij, zoals eens Siemenmaanje, op vrijersvoeten zou gaan om het bedrijf van een boerin te voorzien. Was de ondertrouw-advertentie het resultaat van een mislukte vrijage of hebben zijn maten hem in het ootje willen nemen? In elk geval verscheen in het eerstvolgende nummer van de Provinciale Groninger Courant (nr. 146, 7 dec. 1865) de volgende advertentie:

LEES HIER DE NIJDIGHEID VAN EEN MENSCH.

Voorbehoudens alle verschuldigde achting jegens de in eene Annonce in de vorige Courant genoemde MEJUFVROUW, acht ik mij verplicht ter algemeene kennis te brengen, dat de Advertentie, betreffende eene ONDERTROUW tusschen Haar en Mij geheel onwaarheid is.
L. Omta.

Een penibele zaak dus, en voor niemand prettig – behalve voor het amusement van de dorpsgenoten! De ergernis spat van de advertentietekst af: hij moet het grapje allesbehalve gewaardeerd hebben. En om zijn verdere levensloop hier even samen te vatten: driekwart jaar later, in september 1866, trouwde hij alsnog, niet met “H. Luurzema”, doch met een doopsgezinde boerendochter uit Tjamsweer. De twee kinderen uit dit huwelijk werden enige jaren later geboren; hijzelf stierf op zijn 37^e, toen dezen pas 10 resp. 8 jaar oud waren. De situatie herhaalde zich dus.

Meer problemen had ik met de identificatie van de gedoodverfde bruid uit 1865. Als het een grap moest voorstellen, is het altijd mogelijk dat de “mejufvrouw” in kwestie fictief was, maar die indruk krijg je toch niet uit de tweede advertentie. De familienaam in de gegeven spelling Luurzema werd nergens in de provincie aangetroffen; Luursema en Luurtsema wel.

Kolham is een dorp in de gemeente Slochteren en ik keek in die tienjarentafels of daar rond 1845 een Luursema was geboren; dat bleek niet het geval. Tevens nam ik het bevolkingsregister van Kolham over 1860-1870 door. Geen spóór van een Luursema, in welke spelling dan ook. Ook in 't Zandt zelf vond ik geen in aanmerking komende geboorteakte.

Daarna inventariseerde ik uit de huwelijksregisters welke Henrica, Hillegonda of Hanna Luur(t)sema in aanmerking zou komen voor de functie van huwelijkskandidate. In eerste instantie zag ik wel iets in de Meister bakkersdochters (beiden waren kinderen van Pieter Roelfs Luur(t)sema en Trijntje Tiemens Bakker) Hilje Luurtsema, geb. Uithuizermeeden 7-4-1847, tr. 't Zandt 2-6-1876 Meindert Kroes respectievelijk Hindrikje Luursema, geb. Uithuizermeeden 13-8-1849, tr. Uithuizermeeden 18-2-1874 Harm van Dam. Deze jongedochteren leken me echter rijkelijk jong voor een huwelijk in 1865.

Als het Colham uit de advertentie nu eens een vergissing was, of een verschrijving, of een opzettelijke variant op het Zandster Kolhol? Dan bleef nog over: Harmke Luursema, geb. Usquert 5-4-1840, wonende 't Zandt, overl. 't Zandt 14-1-1913, dr. van Popke Harms Luursema en Auke Jacobs Ritzema, landbouwersche 't Zandt, tr. 't Zandt 6-11-1868 Tonnis Elema, geb. Bierum 4-5-1838, landbouwer op Colhol te Zijldijk, overl. ald. 29-5-1931, zn. van Onne Pieters Roelfs Elema, landbouwer, en Anje Migchiels Elema. Uit dit huwelijk geen kinderen.

Ik heb niet meer kunnen nagaan of deze oplossing correct was. Als iemand de gezochte dame met zekerheid kan aanwijzen, hoor ik het graag.

Als bijlage bij deze episode volgt hier een stamreeks Omta. Ik heb o.a. gebruik gemaakt van een tweetal “boerderijenboeken”:

1. 't Zandt 1889-1989 : boerderijenboek, uitgegeven in 1989 door de afdeling 't Zandt van de Groninger maatschappij van landbouw, ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan (Uithuizen 1989) + Supplement 't Zandt 1889-1989, bijgewerkt tot november 1995. [Geciteerd als 't Zandt"].

2. Het Bierumer boerderijenboek / een bijdrage tot de geschiedenis van noord-oost-Fivelingo / onder red. van E. de Boer, L.E. Bos en O.T. Mulder-Steenbrink (Scheemda 1996). [Geciteerd als "Bierum"].

Stamreeks

- I. **Arend Willems**, mogelijk afkomstig van Spijk (DTB beginnen 1735), landbouwer Spijk (vanaf 1750 of eerder), overl. 1782, otr. Thesinge (att. naar Spijk 19-11-1751) **Geertje Arends**, ged. Thesinge 26-12-1726, overl. 1782, dr. van Arent Derks en Welmoet Jacobs.
Arend Willems werd al in 1750 genoemd in een registratie van heerlijke rechten en collatiën te Spijk (GrA, HJK, inv.no. 2571, 22-2-1750). Hoewel hij – zoals hieronder blijkt – grondlegger van verscheidene boerengeslachten is geweest, is zijn herkomst nog onbekend. Zijn ouders hebben allicht Willem en Aukje geheten.
- II. **Derk Arents (Omta)**, ged. Spijk 18-10-1767, landbouwer te Spijk, later te 't Zandt, overl. 't Zandt (oud 76 jr.) 17-2-1844, tr. (huwelijksvoorwaarden Godlinze 24-8-1792) **Martje Klaassen(s)**, ged. Spijk, 17-11-1765, overl. 't Zandt (oud 74 jr.) 4-8-1840, dr. van Klaas Pieters en Engel(tje) Jans.
De huwelijksinschrijving is niet gevonden. De huwelijksvoorwaarden werden gesloten (GrA, RA Fivelingo, inv. no. 558, oud nr. XXVII b, fol. 40, 2^e stuk, 24-8-1792) in Godlinze en gaven voor de bruidegom als broers en zusters Willem Arends (later: Van der Ploeg) gehuwd met Hindrikje Beenes, Arend Arends (later: Ungersma) gehuwd met Meisje Jacobs, Tiasse Arends (later: Biewenga) gehuwd met Bauwke Cornelis en Welmtje Arends gehuwd met Jan Pieters. Een zuster Auke (geb. 1762) was mogelijk jong overleden. Voor de bruid verschenen haar stiefvader en moeder Alderd Jans en Engeltje Jans, alsmede haar oom en aangetrouwde tante Jan Pieters en Grietje Harms.
Aldert Jans en Engeltje Jans verkochten in 1782 hun bezit in Godlinze en kochten de Omptedaheerd te 't Zandt ('t Zandt, no. 42) terug. De schoonzoon Derk Arends nam van zijn ouders een boerderij te Spijk over (Bierum, S 17) en volgde in 1810 Engeltje Arends op Ompteda op.
- III. **Willem Derks Omta**, geb./ged. Spijk 20-12/26-12-1797, landbouwer te 't Zandt, overl. 't Zandt (oud 50 jr.) 20-1-1849, tr. 't Zandt 16-12-1829 **Derkje Luilfs Edema**, geb. Zijldijk 8-9-1808, overl. 't Zandt (oud 55 jr.) 30-4-1864, dr. van Luilf Harms (Edema) en Martje Egges (Arkema) (een doopsgezinde familie).
Na het overlijden van zijn ouders kreeg Willem Derks Omta in 1846 de Ompteda Burgh ('t Zandt, no. 42) en in hetzelfde jaar nog de boerderij van zijn schoonouders ('t Zandt, no. 49). Na zijn eigen overlijden, slechts enkele jaren later, werd dat laatste bedrijf verkocht.
- IV. **Luilf Omta**, geb. 't Zandt 3-8-1843, landbouwer te 't Zandt, overl. 't Zandt (oud 37 jr.) 8-7-1881, tr. Appingedam 26-9-1866 **Antje Mulder**, geb. Tjamsweer 9-5-1847, overl. Amsterdam 11-12-1920 (overlijden ingeschreven 't Zandt 16-12-1920), dr. van Simen Egges Mulder en Elske Jacobs Lesterhuis.
De dochter Derkje trouwde in 1894 met een landbouwer uit Uithuizen; ook zij zou niet oud worden. Antje Mulder bleef tot 1899 in 't Zandt woonachtig. Begin juli 1899 verhuisde zij naar de Oosterstraat D 26 in de stad, tezamen met een dienstbode (ook uit 't Zandt), Eitje of Etje Kooi, en haar zoon die toen juist uit Amsterdam terugkwam

naar het Noorden. Toen hij en zijn vrouw in 1905 naar Amsterdam terugkeerden, bleef hun moeder in Groningen wonen. De dienstmeid vertrok in 1907, Antje Mulder ging op 15-2-1908 naar Uithuizen: ongetwijfeld heeft ze daar de huishouding van haar enkele weken eerder overleden dochter bestuurd. Toen in 1920 zichzelf overleed woonde ze officieel weer in 't Zandt, maar ze stierf in Amsterdam, waarschijnlijk wel ten huize van haar zoon. De boerderij Ompteda Burgh verviel voor de helft op hem en voor de andere helft op de twee kinderen van haar dochter, Renger Lulof Dojes en Anna Aleida Dojes. Laatstgenoemde nam een jaar later de boerderij in zijn geheel over, maar zij verkocht hem in 1932.

Uit dit huwelijk:

1. **Derkje Omta**, geb. 't Zandt 22-1-1869, overl. Groningen (oud 38 jr.) 27-12-1907 (akte ingeschreven Uithuizen 31-12-1907), tr. 't Zandt 4-5-1894 **Rembertus Pieter Dojes**, geb. Uithuizen 12-1-1860, landbouwer te Uithuizen, overl. niet aldaar gevonden, zn. van Renger Dojes en Aaltje Elema.
2. **Siemon Willem Omta**, geb. 't Zandt 11-11-1871, effectenhandelaar, overl. Amsterdam (oud 71 jr.) 17-10-1943, tr. Amsterdam 22-12-1900 **Henriette Sophie Armandine Hubertine Tonnaer**, geb. Thorn 14-6-1879, overl. na 1945, dr. van Frans Hubert Tonnaer, burgemeester ter plaatse, en Maria Angelina Hubertina Dorothea Muggersdorff.

Siemon Willem Omta is geen boer geworden. Op 10-11-1884, één dag voor zijn dertiende verjaardag, kwam hij in Groningen in de kost (Poelestraat D 90) om daar naar school te gaan. Op 21-11-1887 werd hij naar Warffum uitgeschreven (ook daar was een HBS) en op 27-2-1891 kwam hij vanuit Woerden (!) weer terug naar de stad, waar hij op het Martiniekerkhof C 184 inwoonde. Op 13-9-1893 vertrok hij naar Amsterdam.

In juli 1899 verliet zijn moeder 't Zandt en zette in Groningen een huishouden op. Op dat moment kwam ook Siemon Willem naar Groningen; anderhalf jaar later huwde hij met een meisje dat hij denkkelijk elders in den lande had leren kennen. Zij bleven nog enkele jaren in Groningen wonen, maar vertrokken op 18-7-1905 naar Amsterdam. Kinderen waren er toen niet en ze zullen ook in Amsterdam niet meer zijn geboren.

En daarmee stierf deze tak Omta in mannelijke lijn uit.

ADVERTENTIE

BOEKHANDEL GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53

9712 HC Groningen

Email: gwalter@noord.bart.nl

Tel 050-312 25 23

Fax 050-318 66 30

De specialist in het Noorden voor Groningana

Naamslijsten

Willem G. Doornbos, Groningen

VI

Middenstand stad Groningen, 15 februari 1810

De inwoners van de stad Groningen, in onderscheidene beroepen handel drijvende, verzoeken of de kermissen op de Vismarkt mogen worden gehouden.¹

J. Gaigné	Jan Zuidman	P. Pietersen
G.A. Alting	W. Nicolai	Aberaham Meyer
P. Landenberg	F. Sleutelaar	De weduwe W. Luinge
Lukas Scholtens	W.A. Crol	De weduwe D. Wreesman
J. Cornelisse	S. Jacobs	H.D. Creemer
S.H. Muller Rz.	J. Oomkens	S. Doornbos
M. Eschenauwer	W. Rienewerf	J. Boon
J. Bakker	Izaak W. Gorter & Zoon	H. Olfers
H. Onnes	P. Bliekers	Bonne ten Kate
T. Hoekzema	H.P. Kremer	L. Olfers
B. Bartels	H. Heins Hzoon	J. Bronsema
J. Sleutelaar	J.Ph. du Celliee	C.F. de Mulder
L. Boomast	J. Numan	R.H. Menninga
R. v. Groenenbergh	H. Oosterhuis	Willem Wilgenbos
J. Schuiling	N. van Waan	A.H. Hes
de w. J. Wiffhring	J. Timans	P.J. Matjol
C. Auwerda	J. Pothoff	E. van der Woude
R. Rasszers	S. Hovingh	Vrouw van Model
J. van der Aa	M. Busch	T. Camphoff
L.H. Bronsema	A.W. Wreesman	A. Naber
J.L. Sormani	Harmannus Bakkerlingsz	D. Ubbens
F. Rijkers	P.G. Kroon	L. van Lintel
Johannes Rijkers	Gerlof de Jager	A. Wolthekker
A. Korte	Hillegien	G. Wolbers
weduwe J. Paping	weduwe van der Beek	Anna Meddens
A. Meyer	G. van Schaik	J.G. Bels
P. Brugmans	G. van der Beek	C. Boekhoudt
C.J. Schultze	Kasper de Vries	H. Cranenberg
weduwe Wijtzes	langien	Yde Garrelts
W. Deuling	Jan Bierling	T.A. Jager
A. Smit	H. Bierling	J. Reiseger & Zoon
W. Bronneger	J.A. Polak	H. van Slogteren
weduwe Hofman	Simon Moses	Antoni Sormani
H. Fieselaar	Johannis Lammers	J. de Jonge
J. Tiddens	H. Reineman	H.J. Tillema
Jw. J. van Techelen	J. Greven	L.G. Adriani
Evert Mulder	B. Suringa	Harmannus Heins
B. Kramer	J.A. Kloosterhuis	H.M. van Hasselt
De weduwe M. Wilkens	J.A. van Teggel	G. Greeven
H. Breuker	J. Zanino	
J. Warren voor de kramen op de Vismarkt te hebben in de maij en september	G. Steffens	
	H. Sluis	
	B.E. van Melsen	

1 GrA, Rood na reductie, rekestboek, deel 93, fol. 8vo, 15 februari 1810

COPYRIGHT!

Partners in opmaak & repro

**zwart/wit laserprints
full color laserprints
zwart/wit kopieën
kleurkopieën
inbinden & afwerken
grootformaat kopie & print
full color posters
lamineren tot A0
faxservice
internet
computeropmaak (DTP)
kantoorartikelen
transferdruk (opdruk op
t-shirts, mokken en andere materialen)**

gratis haal- en brengservice voor bedrijven en instellingen

**Kerklaan 49-51 Groningen, 050-5714666
kerklaan@copyright.nl**

**Osloweg 134 Groningen, 050-3188034
zuidoost@copyright.nl**

**Kanaalstraat 15a Roden, 050-5016519
roden@copyright.nl**

Zegen an ziel en lichaam, hart geliefde soon

Harry Brouwer, Groningen

Belangrijk voor een genealoog zijn jaartallen. Een stamreeks zonder jaartallen kan literair van waarde zijn – denk maar aan de lange geslachtslijsten in de Bijbel – maar elke zichzelf respecterende genealoog kan niet zonder de data van geboorte, huwelijk en overlijden. Hoeveel voldoening het verzamelen van deze getallen ook oplevert, uiteindelijk is een collectie van alleen namen en data ook weer niet je dat. Prachtig is het als er meer is te vinden, zoals bijvoorbeeld foto's, portretten, koopakten, wapens, oude kaarten, grafstenen en misschien een aantal brieven. Daarmee komt er 'vlees op de botten' van het kale geraamte van een getallen-genealogie. Een citaat uit het boek 'Celibaat' van Gerard Walschap is in dit verband illustratief: *"Een naam in een akte voor doop, huwelijk of dood heeft niets te betekenen, maar in een koopakte, gepasseerd voor notaris, wordt hij belangrijk"*.

Jarenlang heb ik onderzoek gedaan naar de familie Brouwer. Deze familie blijkt af te stammen van Derk Pieters Slachter die rond 1660 in Winschoten woonde. Zijn drie zonen voeren drie (!) verschillende geslachtsnamen, namelijk Theodorie, Wolthuis en Brouwer. Toen ik met de tak Wolthuis uit Scheemda bezig was, had ik het geluk een aantal achttiende eeuwse brieven te ontdekken. Metje Derks Mestingh, de vrouw van de kerkvoogd/koopman Steven Jans Wolthuis in Scheemda, schreef met enige regelmaat een brief naar haar zoon Tiddo, die op zijn beurt terugschreef. Ook zijn broer, de koopman Pieter Stevens Wolthuis, schreef brieven. Van deze brieven is er een aantal bewaard gebleven. Volgens overlevering zijn ze in de Franse tijd in een blikken trommel veilig begraven in de grond. In vrouwelijke lijn vererfd, zijn ze terechtgekomen bij de familie Ter Haseborg.

De briefschrijfster

Metje Derks Mestingh is gedoopt in Winschoten op 30 juni 1670. Haar ouders zijn Derk Harmens en Trijntje Jaspers. In de genealogie Mestingh in het Nederlands Patriaats van 1950 wordt zij niet vermeld. Op 5 maart 1693 trouwt zij met Steven Jans Wolthuis, gedoopt te Winschoten op 26 december 1670 als zoon van Derk Pieters Slachter en Berentje Jans. Bijzonder is het feit dat Steven Jans niet in de boeken is gekomen als Steven Derks!

De koopman/kerkvoogd Steven Jans en zijn vrouw krijgen een groot gezin dat bestaat uit tien kinderen. Hun zoon Tiddo brengt het tot predikant in Smyrna, het huidige Izmir in Turkije.

In de familie Ter Haseborg zijn genealogische aantekeningen bewaard. Deze zijn van de hand van G.P. ter Haseborg en geschreven in 1914. In deze aantekeningen wordt Metje Mestingh als volgt beschreven: *"ze had weinig vermogen maar des te meer verstand, en was flink opgevoed. Als meisje te Amsterdam in een winkel staande, was ze uitnemend geschikt de affaire (eene lakenwinkel) haars mans waar te nemen"*.

De geadresseerde

De vrijgezelle dominee Tiddo Wolthuis is in Scheemda gedoopt op 18 december 1698 en overleden in Smyrna op 19 juli 1740. In de Groningsche Volksalmanak van 1924 staat een uitvoerig artikel over deze Groninger predikant in Klein Azië van de hand van mr. H. Hesse. In dit artikel wordt een aantal brieven van en aan dominee

Wolthuis beschreven. Onderstaande brief wordt echter niet genoemd, vandaar dat ik deze heb gekozen om in HDP te publiceren.

Hart geliefde soone
Den uwen van den 11 october in gesontheit
ontfangen als mede swager Wageme-
ster die / hij doen present was waer van hij
nevens ock een brief an u wer over send
maar de hofsthal en tom die swager voor
u hij gestuijrt heft blijft hij tot ertitten
dat wij het over senden connen na amsterda

De transcriptie van de ongedateerde brief luidt als volgt:

Hart geliefde soone,

Den uwen van den 11 october in gesontheit / ontfangen. Als mede swager Wagemes-
ter die / hij doen present was waer van hij / nevens ock een brief an u wer over send /
maar de hofsthal en tom die swager voor / u hij gestuijrt heft, blijft hij tot ertitten / dat
wij het over senden connen na Amsterda[m] / en soo vorts na Smyrna. Heb ock met
blitscha[p] / u e[dele] gesontheit vernomen. Als dat gij noch de / hart cloppen onder-
hevijng wast. Soo is dit mijn ra[aad] / an u e[dele] die ick er voor gebruijk: confli, in
wijn / gekocht en gedroncken war van ick u hyr een / weijnig van in dese brief send om
te sien en / te kennen: en Mester Wolther Smit lat u ock / een raat toe comen. Nemt
hartshoren, sacht / het opdat gij dar wat kleijnen van kricht of met / een vijle of met
glas of mes ofschrap / en dan een vingerhoet vol met wijn of / brandewijn of jenever
in nemen of wat vocht / gij sout met innemen. Soo u t'soo niet helpt / sacht een stuck-
sken af, brant int vjyr ende stoot / in de visel hel kleijn ende bruijkt als voren. En / hoop
dat de Heere sijn zeegen er over gebieden / sal ent u genesen. En hope en bidde den
Al / mogenden Godt dat Hij den weledelen heer consul u e[dele] / met u[wer] geme-
ijnte voor den verduvenden pest / [artbeving in de kantlijn] wil behoeden en bewaren.
Dat gij noch lange / te samen Godts raat dienen en gehorsame[n] / sullen. Gij schrift
dat gij met capitien Cornelis / Booijns ons 2 doosen rosijnen send welcks wij / van de
sictaris Luijs sullen laten af ha[len]. / Zegen an ziel en lichaam int nieje jaar, verblijf t
..... Methe Mestingh

De brief moet zijn geschreven in de laatste maanden van het jaar 1735. In een later
geschreven brief bevestigt moeder de ontvangst van de brief van Tidde van 4 januari
1736, die zij op 16 februari al heeft ontvangen. In deze brief meldt ze dat het 'hofsthal'
met de tomen zijn overgestuurd.

De zwager die genoemd wordt is Hindrik Harmens Wagemeeester. Hij trouwt op 20 februari 1722 met de oudste zuster van Tiddo, Anna Stevens Wolthuis, gedoopt te Scheemda op 1 juli 1694. Zwager Wagemeeester is van beroep paardenkoopman. Hij levert onder anderen paarden aan de officieren van de koning van Pruisen, zoals blijkt uit een brief van broer Pieter. Hendrik Wagenmeester heeft voor zijn zwager in Turkije een cadeautje achtergelaten in Scheemda, namelijk een paardenhoofdstel en een toom. Moeder houdt het nog maar even in Scheemda totdat er zich een gelegenheid voordoet deze goederen via Amsterdam naar Smyrna te verschepen.

Uit deze brief wordt verder duidelijk dat Tiddo Wolthuis hartproblemen heeft. De middeltjes die moeder adviseert hebben niet geholpen want Tiddo overlijdt op de jonge leeftijd van 42 jaar. Het middel confilie dat in de brief wordt bijgesloten, is volgens het Herbarius oft Cruijdt-boeck van 1644 hetzelfde als melissa of citroenmelisse, behorend tot de lipbloemigen. Het andere geneesmiddel dat moeder Mertje adviseert is gemalen hertshoorn. Dit middel werd destijds beschouwd als geneesmiddel voor vele kwalen.

Wie meester Wolther Smit is, heb ik (nog) niet gevonden. Wellicht een chirurgijn in Scheemda? (Misschien is er een lezer die deze persoon kan plaatsen.)

De consul die de groeten van Metje Mestingh krijgt, is Daniël Alexander de Hochepiëd, van 1720–1759 Nederlands consul. Het Tropenmuseum in Amsterdam bezit een schilderij waarop is afgebeeld hoe hij in 1723 met zijn gevolg wordt ontvangen door de kadi van Izmir. Tiddo Wolthuis bewoont twee kamers in het huis van deze consul.

Voor uitvoerige gegevens betreffende dominee Tiddo Wolthuis verwijs ik naar het al genoemde artikel van mr. H. Hesse in de Groningsche Volksalmanak van 1924. In het artikel 'Jan Jans en de (klein) kinderen', van dr. P. Bos, gepubliceerd in Groninga, 1999 staan de gegevens over het gezin van Steven Jans Wolthuis en Metje Derks Mestingh.

Uit de Groninger Courant van zondag 2 februari 1873

Westeremden, 23 januarij. Heden had hier een voorval plaats, dat noodlottige gevolgen had kunnen hebben. Op den smallen weg langs het kerkhof werden twee zwaar met kaphout beladen wagens achter elkander gespannen om vervoerd te worden. Nauwelijks waren ze echter in beweging, of beide wagens tuimelden in de kerkgracht, juist op de plaats, waar twee knaapjes op het ijs liepen te spelen. Wie schetst de ontsteltenis der ouders, die de kinderen voor hunne oogen, onder het zware hout zagen begraven. Als door een wonder waren deze echter 't gevaar ontsnapt. Wel zaten de knapen in de gracht en waren door het hout omsloten; doch ze bevonden zich juist in de enge opene ruimte, die tusschen de beide wagens overbleef, zoodat de jongens weldra ongedeerd uit hunne gevaarlijke positie werden verlost. Groot was de vreugde der omstanders; want één stap links of regts had den kinderen onvermijdelijk het leven gekost.

Ingezonden door H. Bousema, Hoevelaken

Een verzameling Hiske's

Menne Glas, Groningen

Onder mijn kwartieren bevindt zich een dame met de fraaie naam *Hiske Gajes*, genoemd in diverse publicaties¹. Haar afkomst was echter in de nevelen van de tijd verhuuld. Onderstaand het resultaat van mijn onderzoek naar haar voorfamilie, met een opmerkelijk hoog Hiske-gehalte: de gehuwde zonen geboren uit haar oma, stammoe-der Hiske Gaijkes, zelf waarschijnlijk kleindochter van een Hiske Pieters, noemen alle vier hun eerste dochter Hiske! Opvallend is dat de afstammelingen heel diverse fami-lienamen aannemen in de 19^e eeuw: Boerema, Meijer, van der Laan, Doornbos, Bouwkamp, Dijksterhuis en Visser zijn aangetroffen.

I. **Jacob Jans**, ovl. Niehove 1732², landbouwer, tr. **Hiske Gaijkes**, waarschijn-lijk dr. van Gaijke Sijwerths en Trijnje Peters.

De veronderstelde ouders van Hiske Gaijkes zijn op 1-4-1683 in Oldehove getrouwd. Gaijke Sijwerths wordt bij dit huwelijk vermeld als afkomstig van Oldehove, hij zal een zoon zijn van Sijwerdt Gaijkes, die afkomstig van Oldehove op 18-7-1647 te Zuidhorn trouwt met de van daar afkomstige Hiske Pieters. Bewijs voor deze afstamming van Hiske Gaijkes is tot op heden niet gevonden, maar de zeldzaamheid van de naam Hiske, alsmede het gegeven dat Jacob en Hiske een zoon de naam Sijwert meegeven maakt het wel waarschijnlijk.

Jacob Jans zou, gezien de vernoeming van zijn kinderen, een zoon van Jan Brands van Oudswoud en Anje Engberts van Noordhorn kunnen zijn, aan welk toekomstig echtpaar begin 1674 in Noordhorn attestatie verleend werd om te trouwen.

Jacob Jans en Hiske zijn huisvr. komen voor op de ledematenlijst aangelegd te Niehove in februari 1721², en wel wonend in de Buijten Buiren (vergelijk de Binnen Buiren). Bij de verponding van 1721³ wordt (een?) Jacob Jans als gebruiker van 45 ½ gras te Niehove aangeslagen.

Uit dit huwelijk (volgorde deels onzeker):

1. **Jan Jacobs**, volgt II.1
2. **Gaje Jacobs**, volgt II.2
3. **Anje Jacobs**, geb./ged. Oldehove 17/24-5-1716
4. **Brand Jacobs**, ged. Niehove 16-3-1721, volgt II.3
5. **Siewert Jacobs**, ged. Niehove 3-6-1725, volgt II.4

II.1 **Jan Jacobs**, van Niehove, ovl. vóór 29-11-1751, landbouwer, tr. Niehove 8-3-1733 **Lutgert Arents**, van Niehove, ovl. ná 26-6-1772; **Lutgert Arents** tr. (2) (hc. Niehove 30-11-1751) **Jan Cornellis**, zn. van Cornellis Jurjens en Aagtje Pieters.

Na het overlijden van Jan Jacobs bij het Niehoofster Zet wordt op 30-11-1751⁴ de inventaris opgemaakt. Voornaamste bezitting is een behuizing met de beklemming van 50 grazen land onder de klokslag van Niehove, eigendom land: Raadsheer A[rent] L[udolph] Wichers.

In het huwelijkscontract opgemaakt te Niehove op 30-11-1751⁵ tussen de weduwe Lutske Arents en de Vrije geselle Jan Cornellijs wordt voor de bruid genoemd Gaije Jacobs als voormond en aangetrouwde broer, Tjeert Arents sibbevoogd en halfbroer, alsmede Abel Wijrsema vreemde voogd. Deze voogden hebben op verzoek van Jan Cornellijs op 29-11-1751⁶ de eed afgelegd over de zes minderjarige kinderen van Lutske Arents bij wijlen Jan Jacobs.

Uit het huwelijk van Jan Jacobs en Lutgert Arents:

1. **Hiske Jans**, ged. Niehove 6-11-1735, begr. Noordhorn 6-2-1798⁷, tr. (1) Oldehove 16-4-1758 **Jacob Sijtses**, van Saaksum, landbouwer, zn. van Sijtse Jans; Hiske Jans tr. (2) Oldehove 12-7-1772 **Pieter Jans**, ged. Niekerk (Marne) 20-8-1741, begr. Noordhorn 5-3-1784⁷, landbouwer, zn. van Jan Sikkes en Pieterke Jans Hasekamp; Hiske Jans tr. (3) Noordhorn 25-3-1787 **Hemme Jans Datema**, ged. Hoogemeeden 11-1-1761, ovl. Noordhorn 25-5-1817, landbouwer, zn. van Jan Hemmes en Albertje Alberts; Hemme Jans Datema tr. (2) eind 1798⁸ Grietje Hindriks Trip, ged. Dorkwerd 8-5-1767, dr. van Hinderik Geerts en Martje Lauwes; Hemme Jans Datema tr. (3) (3^e pr. Noordhorn 21-11-1802) Grietje Jeltjes Kampstra, ged. Noordhorn 23-7-1752, ovl. Noordhorn 11-1-1832, dr. van Jelte Gaaijkes en Aafke Jans Camstra.
2. **Jacob Jans**, ged. Niehove 9-3-1738
3. **Trijntje Jans**, ged. Niehove 6-3-1740
4. **Arend Jans Boerema**, geb. Niehove ws. circa 1742⁹, begr. Niehove 7-9-1800¹⁰, schoenmaker, tr. (1) **Jantje Roelfs**, ged. Niehove 24-11-1745, dr. van Roelf Garmts en Claaske Gerrits; Arend Jans Boerema tr. (2) (hc. Groningen 28-4-1784 (sic!)¹¹) Niehove 20-7-1788 **Eltje Geerts Luurtsema**, ged. Ezinge 12-8-1753, ovl. Niehove 28-1-1825, dr. van Geert Jakobs en Martje Lodewijks; Eltje Geerts Luurtsema tr. (1) vóór 21-9-1777¹² Hidde Willems; Eltje Geerts Luurtsema tr. (3) (hc. Niehove 6-7-1801¹³) Ezinge 27-9-1801 Derk Mennes, ged. Aduard 23-2-1749, zn. van Menne Mennes en Trijntje Meinderts.
5. **Jacob Jans Meijer**, ged. Niehove 10-3-1744, ovl. Oldehove 12-8-1810, landbouwer op Barnwerd, tr. vóór 8-11-1772¹⁴ **Jantje Geerts**, ged. Ezinge 18-4-1745, ovl. Den Ham 14-9-1826, dr. van Geert Jakobs en Martje Lodewijks.
6. **Simon Jans van der Laan**, ged. Niehove 13-3-1746, ovl. Niehove 16-8-1826, landbouwer, tr. (1) Oldehove 22-5-1774 Trijntje Geerts, ged. Oldehove 16-6-1754, dr. van Geert Willems en Claaske Pieters; Simon Jans van der Laan tr. (2) (hc. Oldehove 18-10-1786¹⁵, att. Niehove 11-1786) Oldehove 12-11-1786 Trijntje Kornelis, ged. Oldehove 24-8-1755, ovl. Niehove 28-7-1823, dr. van Kornelis Willems en Dietje Pieters.
7. **Hilje Jans**, ged. Niehove 9-6-1748.

II.2 **Gaje Jacobs**, van Niehove, ovl. Eenrum 17-6-1779, landbouwer, tr. (1) **Antje Alberts**; Gaje Jacobs tr. (2) ca. oktober 1751 **Anna Elisabeth Joesten**, ovl. Eenrum 17-1-1784, dr. van Joest Harms; Anna Elisabeth Joesten tr. (1) vóór 1740¹⁶ Folckert Sickes, ovl. vóór 8-7-1750¹⁷, landbouwer, zn. van Sicke Sijwerts en Jobke Folkerts.

Na het overlijden van Antje Alberts zweren voor het gerecht van Middelstum op 10-9-1751¹⁸ aan Hindrik Pieters als voormond, Brant Jacobs als sibbevoogd en Derk Krijns als vreemde voogd. De wedman inventariseert eveneens op 10-9-1751¹⁹ de boedel, die Gaje Jacobs mandelig met zijn broer Brant Jacobs gebruikt. Onder meer 15 koeien, 6 paarden, 5 varkens en 10 schapen. Bij de afkoop op 1-10-1751 wordt Anna Lijsabeth Joosten toekomstige Stee moeder genoemd; de kinderen zullen na hun opvoeding tot hun 16^e jaar 250 cgl. ontvangen, alsmede: 't Lijvs toebehoren van der pupillen overledene moeder Antje Alberts bestaat volgens ackoort (voor ieder pu-

pille) in een bijbel met silveren krappen en ider kindt een laken'.

Gaje Jacobs hertrouwt met Anna Elisabeth Joesten, weduwe: op 15-9-1751²⁰ zweren Riewert Folkers, Harm Joosten en Wirk Frericks aan als voormond, sibbe- en vreemde voogd over haar twee kinderen bij Folkert Sickes.

Op 29-12-1753²¹ wordt een akkoord gesloten tussen Jacob Luitjens voormond, Jacob Jans sibbe en Klaas Egberts vreemde voogd over de minderjarige pupil van Folkert Sickes bij Jantjen Jans, Guitjen Jans voor zichzelf en caverende voor zijn drie kinderen bij Anie Folkers, Geert Jans en Jopke Folkerts, Rieuwert Folkerts voormond, Harm Joosten sibbe voogd, Wiek Prins vreemde voogd over de twee minderjarige kinder van Anna Lijsebet Joesten bij Folkert Sickes ter eener en Gaje Jacobs en Anna Lijsebet Joesten ter andere zijde. Het betreft een rentebrief groot 500 cgl. gedateerd 13-1-1731 ten laste van Folkert Sickes en diens eerste vrouw Jantje Jans en ten profijte van een halfbroer (Pieter Gerrits volgens voorafgaande rechtszaak te Eenrum 26-9-1752²²) van Folkert Sickes "van welke soon buiten lants varende in geen 30 jaren of daarover, sedert zijn vertrek geen taal of tijdinge vernomen is, of hij leeft of doot is". Het akkoord bestaat daaruit dat "de 3 voorkinderen van Folkert Sickes onder haar zullen genieten 300 cgl. en desselfs 2 kinderen van 't laaste bedde bij Anna Lijsebet Joesten 200 cgl."

Met zijn tweede vrouw Anna Lijsebet Joosten, als opvolger van haar eerste man Folkert Sickes, boert Gaje Jacobs als provinciemeijer vanaf 1752²³ te Eenrum op 47 juk 63 roeden behuisd goed bouw- en hoogland, waarvan 2½ juk 29 roeden op 't Aagt zijn gelegen. De provincie verkoopt de eigendom van dit land in 1773²⁴ voor 4075 gl. aan de kerk van Eenrum, waarna op 13-12-1774²⁵ het echtpaar deze boerderij met nog 5 juk kerkenland van Westernieland voor 4300 cgl. verkoopt aan hun dochter Hiske Gajes, getrouwd met Jan Derks, "waarbij verder is geconditioneert dat de verkoopers hun inwooninge in de behuisinge tot 1mo maj 1775 zullen behouden mitsgaders het vrije gebruik van t Paart en sjees hun leven lang genieten".

Na het overlijden van Gaje Jacobs volgt een inventaris met afkoop gedateerd 19-10-1779²⁶, waarin zijn erfgenamen expliciet vermeld staan. Op 4-5-1784²⁶ wordt tenslotte de erfenis van Anna Elisabeth Joosten afgewikkeld.

Uit het huwelijk van Gaje Jacobs en Anje Alberts:

1. **Jacob Gajes**, ged. Niehove 23-8-1739, ovl. Mensingeweer 14-11-1805, tr. Eenrum (otr. Eenrum 1-5-1779, hc. 11-5-1779²⁶, att. Mensingeweer 24-5-1779) met **Jantje Ekkes**, ged. Maarslag 23-8-1741, dr. van Ekke Everts en Aafke Ennes.
2. **Albert Gajes**, ged. Niehove 27-11-1740, ovl. Eenrum 13-9-1778, tr. (otr. Eenrum 19-3-1769) Middelstum 9-4-1769 met **Grietje Jans**, van Middelstum.
3. **Reijner Gajes**, ged. Niehove 21-4-1743

Uit het huwelijk van Gaje Jacobs en Anna Elisabeth Joesten:

1. **Hiske Gajes**, geb. Eenrum 1752/53²⁷, ovl. Eenrum 26-5-1809, tr. (1) (hc. 21-7-1774²⁸, otr. Eenrum 23-7-1774) met **Jan Derks**, ged. Huizinge 4-9-1740, ovl. Eenrum 11-9-1791, zn. van Derk Remmerts en Jantien Jans; Hiske Gajes tr. (2) (hc. 9-8-1792²⁸) Eenrum 26-8-1792 met **Freerk Alberts Dijkstra**, ged. Hornhuizen 16-2-1738, ovl. Eenrum 18-11-1818, zn. van Albert Tonnis en Abeltje Freerks; Freerk Albert Dijkstra tr. (1) (hc. 9-8-1760³⁴) Eenrum²⁹ 8-1760 met **Nantje Onnes**, ged. Eenrum 4-2-1741, ovl. Eenrum 28-2-1788, dr. van Onne Jans en Corneliske Hindriks.

Wordt vervolgd in HDP 2005 nr. 1

Voetnoten

- 1 Bijvoorbeeld: P.J.C. Elema: Klaveringa/Klaverenga, in Huppeldepup 2000, blz. 20; of: K.J. Ritzema van Ikema: Ommelander Geslachten, V.50.3
- 2 HG (Hervormde Gemeente) Niehove inv.nr. 1, aantekening op Ledematenlijst 1721
- 3 SA (Staten Archief) inv.nr. 2146, fol. 828
- 4 RA (Rechterlijk Archief) Westerkwartier inv.nr. 358
- 5 Ibid. inv.nr. 299, fol. 35v
- 6 Ibid. inv.nr. 351, fol. 63
- 7 HG Noordhorn inv.nr. 6, Diaconierekeningen
- 8 RA Westerkwartier inv.nr. 5, 12-9-1798 aanzwering voogden Waalke Egges, Geert Hindriks en Pieter Boikema
- 9 Doopboek Niehove 9-1741 tm. 3-1743 vertoont lacunes
- 10 Huwelijksbijlages Geert Arends Boerema x Oldehove 22-5-1823 Grietje Jans Offringa
- 11 RA Groningen LVIII b1 fol. 223; afschrift hoogst waarschijnlijk fout gedateerd
- 12 DTB Ezinge, gedoopt 21-9-1777: Willem, zn. van Hidde Willems en Eitje Geerts
- 13 RA Westerkwartier inv.nr. 379, fol. 147
- 14 DTB Niehove, gedoopt 8-11-1772: Lutgert, dr. van Jacob Jans en Jantjen Geerts
- 15 Ibid. inv.nr. 301, fol. 126
- 16 DTB Eenrum, gedoopt 19-4-1740: Joost, zn. van Folkert Sikkes en Lijsabet Joesten
- 17 RA Hunsingo inv.nr. 144: Inventaris Folkert Sickes en Anna Lijsabet Joestens
- 18 Ibid. inv.nr. 359
- 19 Ibid. inv.nr. 365, fol. 24
- 20 Ibid. inv.nr. 141
- 21 Ibid. inv.nr. 201
- 22 Ibid. inv.nr. 138
- 23 SA inv.nr. 2518/28/38/74/76/78/80/82, Rekeningen Kloostergoederen
- 24 HG Eenrum inv.nr. 111
- 25 RA Hunsingo inv.nr. 202
- 26 Ibid. inv.nr. 204
- 27 Bij overlijden 56 jaar; Doopregister Eenrum onvolledig
- 28 RA Hunsingo inv.nr. 204
- 29 Ibid. inv.nr. 201
- 30 Opgetekend in trouwboek Hornhuizen

Onechte Adam en Eva.

Gedoopt te Groningen Nieuwe Kerk 26-11-1711:

Adam en Eva, soon en dochter van Jacob Smit en Grietjen Feijkes, an 't Zuiderdiep, onecht.

Gevonden door Kees van Straten, Ulrum.

Aan verzoek voldaan, toch een boete.

Jan Roelof Riddering heeft Peter Jans geslagen an de lincker wange dar op Peter tegen Jan heeft gesecht heffstu het harte slae mij an de rechter wange ock eins, t welck Jan Rolefs ock also bald heeft gedaen. Breuk 1-10-0.

Toegang 1605 (Secretarie stad Groningen), inv.nr. 338, rekening jaar 1649, datum tussen 22 september en 10 november 1649; ingezonden door Antonia Veldhuis.

Groningse voorouders van de overgrootmoeder van Hendrikje van Andel-Schipper, 's werelds oudste persoon.

Reid van der Leij, Groningen

Dit jaar werd mevrouw Hendrikje van Andel-Schipper uit Hoogeveen de oudste inwonster op deze aardbol. Bij enig speurwerk naar haar voorouders stuitte ik op een Groningse overgrootmoeder. Van deze Trientje Ebes van Veen heb ik een kwartierstaat samengesteld, die hieronder volgt.

Stamreeks van Hindrikje van Andel-Schipper naar Trientje Ebes van Veen

- I **Hindrikje van Andel-Schipper**, geb. Kloosterveen (gem. Smilde) 29-6-1890, wonende te Hoogeveen.
- II **Eberta Renziana Venekamp**, geb. Kloosterveen 6-2-1862, tr. Smilde 3-12-1887 **Marines Schipper**, geb. Kapelle 1864, hoofd der school, zoon van Adriaan Schipper en Dina Koster.
- III **Jan Venekamp**, geb. Rolde 24-12-1824, onderwijzer te Kloosterveen, overl. ald. 5-1-1910, tr. Smilde 20-12-1850 **Hendrikje Boerhuis**, geb. Smilde 25-3-1828, overl. Kloosterveen 20-12-1908, dochter van Jan Teunis Boerhuis, onderwijzer, en Geesje Hendriks Offerein.
- IV **Trientje Ebes van Veen**, nummer 1 in de kwartierstaat.

Kwartierstaat

1. **Trientje Ebes van Veen**, geb. Kantens 17-11-1801, ged. Zandweer 20-12-1801, overl. Rolde 27-9-1855, tr. Roden 13-2-1824 **Reinder Jans Venekamp**, geb. Roderwolde 4-9-1796, schoolonderwijzer te Rolde, overl. ald. 23-5-1873, zoon van Jan Reinders Venekamp en Renske Jans.
2. **Ebe Hindriks van Veen**, ook wel met familienaam **Pieterzen** of **Peterzen**, geb./ged. Uithuizen 10/17-9-1769, landbouwer te Zandweer, Roden en Peize, overl. ald. 16-12-1846, tr. (2) Zandweer 1-1-1806 (hc. Loppersum 30-12-1805)¹ **Adriana Maria Elfrinkhof**, geb. Leerbroek 7-11-1781, overl. Peize 10-4-1858, dochter van Hermannus Elfrinkhof, predikant, en Tjaardina Gesina Sissing, tr. (1) Stedum (ondertr. Uithuizen 6-4-1800)
3. **Trijntje Michiels (Nieënhuis)**, geb./ged. Stedum 1/7-4-1771, overl. te Zandweer in nov. 1801.
Op 3 april 1800² wordt het huwelijkscontract gesloten tussen 'Ebe Hindriks Pietersen' en Trijntje Michiels.
4. **Hindrik Pieters**, bij huwelijk als 'jongman' afkomstig uit Uithuizen, geb. rond 1725, 'Hollandsch' veekoopman, grutter, mosterdmaker, boekweitmulder aan de Oudeweg te Uithuizen, overl. Uithuizen 16-12-1797, begr. ald. 19-12-1797, tr. 't Zandt 24-3-1754
5. **Martje Pieters**, bij huwelijk jongedochter, afkomstig uit 't Zandt, geb. rond 1732, overl. Uithuizen 11-4-1811.
Op 3 februari 1755³ kopen Hindrik en Martjen een behuizinge, staande tot Uithuizen met eigen grond voor 768 gld. en 9 st. In 1763⁴ verkopen zij 'een huis en schure, zo zij zelfs bewonen, met een hof daaragter op grond van de Heer van Aduard' met alles, uitgezonderd de boekweitmolen, gelegen aan de Lewehof, voor 350 cgl. aan Fokke

Gerlofs en Louwke Aris. Financieel en maatschappelijk lijkt het hen goed te gaan. In hetzelfde jaar kopen Hindrik en Martje de borg Engersma te Uithuizen.⁵ Deze borg blijft tot het midden van de negentiende eeuw in eigendom van de familie.

Als stemgerechtigde in de grondvergaderingen van de landdistricten van Stad en Lande (1797) wordt Hindrik Pietersen te Uithuizen genoemd met zijn vier zonen Jan, Robbert, Ebe en Luitjen, alle zonen met de aanduiding "boekweitmulderzoon".

Op 10 december 1797 verschijnt in de Groninger Courant de overlijdensadvertentie van Hindrik: "Een allergevoeligsten slag treft mij, en mijne agtal kinderen, daar het den onberispelijken Opper-Heer van alles, behaagde, mijnen zeer gewenschten Echtgenoot en zorgdragenden Vader de E HINDRIK PETERZEN, in den Ouderdom van 71 Jaaren (zijnde het 43 onzer gezegende Egtverbintnisse) het tijdelijke met het Eeuwige te doen verwisselen, waarvan bij dezen aan Vrienden en Bekenden kennisgeve. Uithuizen den 6 December 1797. Martje Pieters Wedw. H. Peterzen".

Zijn weduwe overlijdt uiteindelijk in 1811, wonende aan de Oudeweg te Uithuizen en nalatende vijf kinderen.

Ondanks intensief onderzoek is het mij niet gelukt de herkomst van Hindrik te traceren. Op een grafsteen van de zoon Thomas zou de familienaam Vinsentze voorkomen, deze steen is echter niet meer aanwezig, en in andere bronnen wordt het gebruik van deze familienaam niet bevestigd. De kinderen noemen zich na 1811 Van Veen, het nageslacht van de zoon Jan komt voor als Schillhorn van Veen.

Kinderen, allen gedoopt te Uithuizen:

1. **Pieter Hindriks Pietersen**, ged. 16-2-1755, overl. Uithuizen 15-12-1801, tr. Uithuizen 9-5-1784 Martje Sierts, doopsgezind.
 2. **Kornelia Hindriks Pietersen**, ged. 5-9-1756, overl. na 1792.
 3. **Trijntje Hindriks Pietersen**, ged. 16-10-1757, tr. Uithuizen 26-4-1795 Tjaart Egges, van Usquert.
 4. **Thomas Hindriks Pietersen**, ged. 13-1-1760, overl. 2-7-1792, tr. (ondertr. Uithuizen 1-7-1792) Trijntje Derks, van Baflo, dr. van Derk Reinders en Abeltje Reinders.
 5. **Elizabeth Hindriks Pietersen**, ged. 27-11-1763, overl. na 1792.
 6. **Robert Hindriks Pietersen**, na 1811 Robert Hindriks **van Veen**, ged. 26-12-1765, kerkvoogd, assessor, raadslid, eigenaar van de Engersmaborg, overl. Uithuizen 12-3-1851, ongehuwd.
 7. **Jan Hindriks Pietersen**, na 1811 Jan Hindriks **Schillhorn van Veen**, ged. 22-11-1767, landbouwer, overl. ald. 23-8-1838, tr. Uithuizen 1-6-1806 Geertruida Schillhorn, geb. Uithuizen 28-10-1781, overl. ald. 13-2-1852, dr. van Johan Eberhard Schillhorn en Jantje Derks Nanninga.
 8. **Ebe Hindriks Pietersen**, na 1811 Ebe Hindriks van Veen, zie nr. 2.
 9. **Luitjen Hindriks Pietersen**, ged. 22-2-1771, boekweitmulderszoon (1797), overl. Uithuizen 28-4-1802, tr. Martje Pieters.
 - 10 **Sijbolt Hindriks**, ged. 4-9-1774, begraven Uithuizen 12-9-1774.
-
6. **Michiel Willems**, geb. Huizinge, ged. ald. 30-8-1733, wonende te Stedum, overl. vóór 1796, tr. (1) Wittewierum 1-2-1756 **Korneliske Arents**, wed. van Pieter Geurts Ritsema, tr. (2) Stedum 12-6-1763
 7. **Anje Fokkes**, ged. Garsthuizen 8-4-1740, overl. tussen 1800 en 1806. Bij de doop van Anje lijkt enige onzekerheid betreffende het vaderschap te zijn: 'N.B. Dit kind is een geruime tijd na 's vaders doot geboren'.

De huwelijksvoorwaarden worden op 17 mei 1763⁷ te Garsthuizen geregeld. Als getuigen treden op aan de kant van de bruidegom: Hindrik Willems, broer, zuster Oetje Willems (getrouwd met Kornelis Hindriks), oom Jan Michiels (gehuwd met Dewerke Clases), oom en voormond Wibbe Michiels, de sibbevoogd Christiaan Tammes en

vreemde voogd Jacob Havinga. Aan de kant van de bruid haar moeder en stiefvader, broers Heere en Claas Fockes, de voormond Hindrik Cornelis, sibbe Albert Michiels en vreemde voogd Claas Tonnis.

Kinderen, geboren en gedoopt te Stedum: 1. **Willem** 15/23-12-1764; 2. **Trijntje**, zie 5; 3. **Grietie** 9/16-7-1769.

10. **Pieter Thomas**, geb. 13-8-1704, wedman, collator, koopman en kremer te 't Zandt, overl. 't Zandt 14-3-1767, begr. ald., tr. (2) Zandeweer 9-3-1749 **Trijntje Jurriens**, afkomstig uit Zandeweer, geb. ca. 1723, overl. 5-12-1794, begr. 't Zandt, tr. (1) ca. 1730
11. **Trijntje Luitjens Syrsema**, ged. Zandeweer 15-1-1708, overl. 't Zandt 24-11-1742 (grafsteen).

In het cohier van het taxatiegeld (1730/1731) wordt Pieter Thomas Kremer aangeslagen met 1 gulden. Op 6 november 1762⁸ vond ik de wedman Pieter Tomas en Trijntje Jurriens genoemd als crediteuren in een hypotheekakte.

De grafsteen van Pieter te 't Zandt⁹ heeft het volgende opschrift: 'Grafsteen ter gedachtenis van de E. Peter Tomas, meede collator, coopman en wedman op 't Zand, gebooren den 13 Aug. 1704, gestorven den 14 Meert 1767 en legt alhier neffens zijn ouders, vrouw en 9 kinder begraaven, nalaatende een vrouw en elf kinderen. Hoe schoon en sterk den mensch mach weezen/ de dood volgd alle vleesch ten straf/ gedenkt, o mensch, die dit koom leezen/ de tyd te kort, gewis het graf/ daarom och laat de werelt vaaren/ gryp Jezus door 't geloof an/ zo zal de dood u 't leeven baaren/ en voeren u in Kanaän'. Het wapen is typisch 18e eeuws: gedeeld: I een van de rechterbovenhoek uitgaande wolk met een uitkomende hand, houdend een weegschaal, en daaronder op een terras een vijzel met stamper. II de letters P.T. en daaronder een merk gevormd door de letter A en T.

De afkomst van Pieter Thomas is niet bekend: hij heeft een zuster Trijnje Thomas, bij huwelijk van 't Zandt, tr. ondertr. Garnwerd 25-10-1722 Reijntje Jans, van Garnwerd. Zij hebben twee dochters: Trijntje en Geesje die later als getuigen optreden bij huwelijkscontracten van hun neven. Verder heeft Pieter Thomas nog een broer of zuster die een dochter Aaltje Tjaarts (gehuwd met Heertje Heins te 't Zandt) heeft.

Kinderen:

1. **Martje Pieters** (zie 5)
 2. **Sybrig Pieters**, tr. Leermens 10-4-1768, hc 't Zandt 18-3-1763¹⁰ Ebe Claessen, wedman te Leermens. Getuigen aan bruidszijde: Pieter Tomas en Trijntje Jurriens, vader en stiefmoeder, Hindrik Pieters en Martje Pieters, zwager en volle zuster, Tomas Pieters, volle broeder, Trijnje Tomas, volle moei, Marten Luitjens, halve oom en voormond, Heertjen Heines en Aeltjen Tjaerts als neef en vreemde voogd en volle nigte, Albert Jacobs en Trijntje Reintjes als aangetrouwde neef en volle nicht, Geesje Reintjes als volle nicht.
 3. **Tomas Pieters**, wonende te 't Zandt en Leermens, overl. na 1762, tr. (1) Leermens 21-6-1767, hc. ald. 2-6-1767¹¹ Hantje Harms, wed. van Jan Claes Ebes, tr. (2) Leermens 16-9-1770, hc. Leermens 21-8-1770¹² Aaltje Klaassens, tr. (3) Leermens 25-2-1787, hc. Leermens 9-2-1787¹³ Metje Metterstek.
 4. **Jacob Pieters Kremer**.
12. **Willem Christiaans**, ged. Slochteren 29-10-1699, landbouwer te Huizinge en op Olde Boelsema te Stedum, begr. Stedum 29-5-1760, tr. Stedum 17-12-1730
 13. **Trijntje Michiels**, ged. Stedum 1-6-1710, begr. aldaar 27-7-1762.
In het trouwboek vermeldt de predikant bij hun huwelijk: 'Willem Kristiaans, jongeman van Slochteren, en Trijntje Michiels, dochter van Michiel Wibbes, wonende als knecht en meijt bij Hindrik Clases op de Vennen'.
Kinderen ged. te Huizinge: **Christiaan** 14-10-1731; **Michiel**, zie 6.; **Okje** 16-1-1735; **Hendrik**, ged. Stedum 3-6-1736; **Oetje**, geb./ged. Stedum 13/17-5-1739.

14. **Focke Heeres**, geb. ca. 1695, bakker te Zandeweer (in 1721: woonachtig geweest in en ontrent Zandeweer) en Garsthuizen, tr. (1) Zandeweer 4-5-1721 **Anje Pieters**, van Garsthuizen, tr. (2) Garsthuizen 31-1-1734
15. **Grietje Claassen**, van Westeremden, overl. na 1763, tr. (2) Stedum 26-2-1741 **Albert Michiels**, van Stedum, overl. na 1763, zoon van Michiel Wibbes (26) en Hindrickie Jans (27).
In het cohier van het taxatiegeld (1730/1731) wordt Focke Heeres te Garsthuizen aangeslagen met 4 gulden.
Kinderen:
1. **Here Fockes**, ged. Garsthuizen 12-6-1735, bakker ald., overl. Bedum 30-11-1807, tr. (1) Bedum 10-11-1759, hc. Bedum 8-11-1759¹⁴ (getuigen aan bruidegomszijde o.a.: Grietje Claassen, moeder, Hindrik Cornelis als voormond over de bruidegom en zijn broers en zusters, Albert Michiels, stiefvader en sibbe, Claas Tunnis vreemde voogd) Aaltje Peters, weduwe van Doje Roelfs, tr. (2) Bedum 8-10-1763, hc. Bedum 5-10-1763¹⁵ (getuigen bruidegom: Albert Michiels en Grietje Klasen als stede vader en volle moeder, Klaas Fockes en Hilje Nannings, broeder en swagersche, Michiel Willems en Anje Fockes als zwager en volle zuster) Hilje Geugjens, geb. Garmerwolde 3-12-1743, overl. Bedum 25-1-1820, dr. van Geugjen Lammerts en Martje Roelefs.
 2. **Klaas Fockes** (na 1811) **Bosch**, ged. Garsthuizen 28-10-1736, landbouwer te Garsthuizen, overl. ald. 16-9-1824, tr. Noorddijk 30-3-1760 Hilje Nanninks Bouwsema, ged. Noorddijk 23-8-1739, landbouwse, overl. Garsthuizen 8-4-1824, dr. van Nanning Joesten en Anje Jacobs.
 3. **Focke Heeres**, ged. Garsthuizen 28-6-1738, overl. Bedum 30-11-1807.
 4. **Anje Fokkes**, zie 7.
22. **Luitjen Reinders Syrsema**, geb. ca. 1672, bij huwelijk van 't Zandt, chirurgijn te Zandeweer, en chirurgijn en herbergier te Ulrum, overl. 31-8-1746, grafsteen te Ulrum, tr. (2) Ulrum 25-5-1721 **Trijnje Jans**, van Ulrum; tr. (1) Uithuizermeeden 13-5-1703
23. **Martje Clasen**, afkomstig uit Uithuizermeeden.
Kinderen: 1. **Reender Syrs**, ged. Zandeweer 20-7-1704; 2. **Grietje**, ged. Zandeweer 11-10-1705; 3. **Ida**, ged. Zandeweer 16-1-1707; 4. **Trijntje**, zie 11; 5. **Claes Pieters**, ged. Ulrum 2-8-1711.
24. **Christiaan Willems**, tr. Kolham 26-12-1687
25. **Ockje Sylvesters**, ged. Bedum 28-10-1664.
Kinderen: 1. **Sylvester**, ged. Slochteren 4-11-1688, tr. Woltersum 11-8-1716 Elske Alberts, van Woltersum; 2. **Maria**, ged. Slochteren 13-11-1692; 3. **Frouke**, ged. Slochteren 21-3-1694; 4. **Tamme**, ged. Slochteren 20-12-1696, wonende te Biessum, Garrelswaer, Oldersum onder Wittewierum en te Uitwierde, tr. vóór 1723 Jantje Harms; 5. **Willem**, zie 12; 6. **Grietje**.
26. **Michiel Wibbes**, bij huwelijk van Stedum, landbouwer, begr. aldaar, tr. (1) Stedum 16-10-1681 **Ytien Harmens**, van Stedum, overl. ald. 19-3-1692; tr. (2) Stedum maart 1697
27. **Hindrickie Jans**, afkomstig uit Sint Annen.
Kinderen (uit zijn eerste huwelijk een dochter **Pilleke**): 1. **Wibbe**, ged. Stedum 27-2-1698; 2. **Jan**, ged. Stedum 7-7-1700; 3. **Wibbe**, ged. Stedum 4-12-1707, landbouwer, eigenerfde te de Weere onder Stedum, overl. Stedum 9-6-1773, begr. ald., tr. Stedum 20-9-1733 Gepke Julles, geb. Stedum 14-9-1710, overl. ald. 31-7-1785, dr. van Julle Valcks, landbouwer, en Auke Jans; 4. **Trijntje**, zie 13; 5. **Albert**, afkomstig uit Stedum, zie 15.
28. waarschijnlijk **Focko Herens**, afkomstig uit Leermens, bakker te Bedum, tr. aldaar febr. 1680

29. waarschijnlijk **Marretien Jans**, weduwe van **Cornelis Jans**, bakker te Bedum. De doop van Focke Heeres (nr. 14) is niet gevonden, maar mede gezien de namen en het beroep van Focko Herens (nr. 28) is deze veronderstelling het melden waard.
Kinderen: 1. **Geertien**, ged. Bedum 3-6-1681, tr. Westerwijdwerd 8-3-1705 Frik Isebrands, van Westerwijdwerd; 2. **Aucke**, ged. Bedum 12-8-1683, tr. Bedum 10-4-1707 Simon Peters, van Ezinge; 3. waarschijnlijk **Focke Heeres**, zie 14.
44. **Reener Sijrts**, bij huwelijk van Stedum, herbergier bij de Til onder Zandeweer, tr. Stedum 30-9-1676
45. **Christijntien Luitiens**, ook wel **Stijntje**, van Appingedam; ik heb haar daar niet in het doopboek aangetroffen.
Kinderen: 1. **Ytien**, ged. Zandeweer 15-7-1683; 2. **Ide**, ged. Zandeweer 22-2-1685; 3. **Ida**, ged. Zandeweer 12-12-1686; 4. **een dochter**, ged. Zandeweer 8-3-1689; 5. **Luitjen**, zie 22.
50. **Sylvester Popkes**, wonende te Warffum en Wolddijk, tr. (1) Warffum 10-3-1644 **Ocktien Jansen**, van Warffum, tr. (2) Bedum 11-3-1656
51. **Greetien Tammes**, van Bedum.
Kinderen: 1. **Ockje**, zie 25; 2. **Tamme**, bij huwelijk wonende te Kolham, tr. ald. 29-10-1681 Geesje Klaasses, van Kolham; 3. **Popke**, tr. Bedum 26-4-1672 Etje Jans, van Bellingeweer, weduwe van Sywert Sybrands.
52. **Wibbo Albers**, overl. Stedum, tr.
53. **Pilleke**.
Kinderen: 1. **Michiel**, zie 26; 2. **Albert**, afkomstig uit Stedum, wever ald., tr. Stedum 20-10-1675 Hindrikje Jans, van Krodeburen.
- 102 **Tamme Rotmers**, bij huwelijk afkomstig van Westerbroek, schoenmaker te Bedum, overl. vóór 1656, tr.
- 103 **Elske Hindriks**.
Kinderen: 1. **Klaas**, ged. Bedum 19-2-1630; 2. **kind**, ged. Bedum 15-4-1632; 3. **Hendrik**, ged. Bedum 26-11-1635; 4. **Greetien**, zie 51; 5. **Rotmer**, bij huwelijk van Bedum, tr. Bedum 31-3-1660 Fenne Derks, van Noordwolde, dochter van Derk Luitiens.

- 1 Toegang 733 inv. nr. 1108 folio 81.
- 2 Toegang 733 inv. nr. 796 folio 141.
- 3 Toegang 734 inv. nr. 693 folio 52.
- 4 Toegang 734 inv. nr. 694 4 maart 1763.
- 5 W.J. Formsma e.a. De Ommelander Borgen en Steenhuizen, Groninger Historische Reeks nr. 2, Assen/Maastricht 1987, biz. 404.
- 6 Klapper op het register van stemgerechtigden in de grondvergaderingen van de landdistricten van de provincie Stad en Lande, opgemaakt in november 1797.
- 7 Toegang 733 inv. nr. 791 folio 39v.
- 8 Toegang 733 inv. nr. 547 folio 88v.
- 9 A. Pathuis Groninger Gedenkwaardigheden Assen/Amsterdam 1977, nr. 4419.
- 10 Toegang 733 inv. nr. 547, folio 90v.
- 11 Toegang 744 inv. nr. 558, folio 24.
- 12 Toegang 733 inv. nr. 547, folio 46.
- 13 Toegang 733 inv. nr. 549, folio 4.
- 14 Toegang 734 inv. nr. 126, folio 89.
- 15 Toegang 734 inv. nr. 127, folio 35.

Alle@@@ digit@@@ (dertien)

Antonia Veldhuis, Veenwouden

In deze rubriek komen interessante homepages en nieuwe digitale bestanden aan bod. Tips kunt u mailen aan antonia.veldhuis@hetnet.nl.

Deze keer slechts drie homepages, maar wel drie waar u uren, zo niet dagen, zoet mee bent. Nuttige achtergrondinformatie en leuke aankleding voor uw genealogie. Ik zou voor de ervaren internetgebruikers mogelijk kunnen volstaan met het noemen van de links <http://kunststuk.kennisnet.nl/KunststukK.html>, www.geheugenvannederland.nl en www.20eeuwennederland.nl. Voor degenen die wat minder bedreven zijn of willen weten wat ze kunnen verwachten volgt hieronder een uitgebreidere beschrijving.

Een leuke homepage om bijvoorbeeld de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) beter te leren kennen is <http://kunststuk.kennisnet.nl/KunststukK.html>, een samenwerking van negen instanties, waaronder het Nationaal Archief uit Den Haag, het Scheepvaartmuseum Amsterdam en het Amsterdams Historisch Museum. Deze pagina was in 2004 genomineerd voor de Gouden @penstaart. Na het intikken van dit adres komt u bij een muur met zuilen, die opzij gaat als u er op staat. Daarna komt er een hekje tevoorschijn, dat opzij gaat na aanklikken. Op **colofon** links kunt u alle informatie lezen over initiatiefnemers en makers van de homepage en kunt u lezen wat u er precies op kunt vinden. Vandaag is alles gratis, dus op liftdeur staan en erin. Voor de VOC drukt u op het derde knopje van onderen. Niet vergeten, anders staat u net zo lang te wachten als ik.

Door de linker muisknop ingedrukt te houden en naar links of rechts te bewegen kunt u door de zalen "lopen". Met de rechterpijl vervolgt u de route, met de linker kunt u terug. Een voorwerp aantikken geeft die info. Links van de deur is een informatiepaneel over de VOC. Door op het pijltje onderaan te gaan staan scrolt de tekst voorbij. Een paar items op deze verdieping: de persoon is Jacob van Harpen die vertelt dat hij, zoals zoveel VOC-mensen, is verdronken (22 maart 1792) en over de route en Kaap de Goede Hoop, het schilderij (info over Batavia), een tapir (handel, kaart met routes van de schepen en vestigingen), schilderij (van scheepswerf tot VOC-schip), wereldbol (over het gebruik ervan voor de scheepvaart) en een gevelsteen (handelssteden). Harold Barters gaat schuil achter het kanon, daar ook de geschiedenis, en vooral het einde, van de VOC. Via de gekleurde deuren kom je in andere zalen: de donkerblauwe deur brengt je weer bij de lift

Het ? rechtsonder legt uit hoe alles werkt. Het kleine kaartje linksonder geeft de vestigingen weer.

Als u tijd over hebt kijkt u ook nog even op de andere verdiepingen. Een greep daaruit: op de 4^e krijgt u informatie over de Joden door de schoenen aan te klikken, achter het beest gaat Afrika schuil, het schilderij op de ezel aanklikken geeft info over de Westindische Compagnie, o.a. over de slavenhandel. Op de 2^e etage staan onder andere bij de deur bewegende figuren (Salvador Dali) en achter de voetbal gaat (inderdaad) voetbal schuil: een les door Johan Cruyff. Op de 1^e krijgen we een beeld met de vele armen (kunst), de kist vertelt over de vrede van Munster, en het gevonden voorwerp hoe een museum aan zijn collecties komt.

www.geheugenvannederland.nl is een bijzonder mooie homepage die (een deel van) de collectie van de Koninklijke Bibliotheek laat zien. Zoals ze zelf zeggen: "Het Geheugen bevat beelden en teksten uit de vaak verborgen collecties van Nederlandse

culturele instellingen". Links op het scherm de subonderwerpen: **home**, **zoeken** (op persoon, plaats, periode of onderwerp), **collecties** (subsites van de collecties- o.a. de Nederlandse Oostzeehandel in de periode 1600-1850, zeven eeuwen geschiedenis van de Zuiderzee, atlanten, archeologische vondsten uit Nederland en vrouwen in actie met bijna 3800 affiches), **onderwijs** (informatie over onderwijs en digitale lessen), **nieuws** (over het Geheugen), **project** (algemene info, zoals voor wie de homepage is en de deelnemers van het Geheugen), **gastenboek** en **sitemap** (alle onderwerpen van de website en hun onderverdeling). Midden op de pagina het plaatje van de dag (erop klikken geeft info) en diverse subonderwerpen. Verder een eerste indruk die de topstukken van diverse items laat zien. Afbeeldingen die u wilt bewaren kunt u in een werkmap stoppen door het pictogram boek/mapje aan te klikken. Daar is ook de mogelijkheid tot mailen (bijvoorbeeld om toestemming bij publicatie te verkrijgen) en om de Engelse versie te zien.

Op de plaatjes, foto's en schilderijen is auteursrecht uitdrukkelijk voorbehouden. Bij gebruik dus om toestemming vragen.

www.20eeuwenvannederland.nl is een website gebaseerd op de uitgave *Twintig Eeuwen Nederland en de Nederlanders* van Waanders Uitgevers en is bedoeld voor mensen met interesse in geschiedenis en cultuur. U vindt informatie over diverse onderwerpen, die bovenin beeld staan. **Ziekten en gezondheid**, **reizen en verkeer**, **misdaad en straf**, **feesten en gewoontes**, **scholen en onderwijs**, **kleding en mode**, **vreemdelingen**, **huizen en wonen**, **wegennet en infrastructuur** en **bouwkunst**. Elk onderwerp is te beginnen met een filmpje en is weer onderverdeeld. Zo geeft **reizen en verkeer** een onderverdeling in **jagers en legioensoldaten**, **langs 's heren wegen**, **de trekschuit**; **traag maar efficiënt**, **reizen op stand**, **snellere verbindingen** enz. **Trekschuit** verwijst weer door naar de artikelen **per trekschuit door het vlakke land**, **drukte op het water**, **afscheid van de trekschuit** en **beurtschepen**. Erbij is een plaatje van het Damsterdiep. Totaal zitten er meer dan 300 artikeltjes/stukjes op deze homepage.

Op de tweede balk **home** (begin), **actueel** (veel historische feiten zoals 500.000 persfoto's online, nieuwe website vestingsteden en Romeinen in Friesland. **Periodes** spreekt voor zich, dit is verdeeld over 15 tijdvakken. Verder **forum**, **media** (programma's over Nederlandse geschiedenis op radio, televisie of filmzaal) en **contact**. Links zijn doorverbindingen naar andere homepages, zoals o.a. biografisch woordenboek van Nederland, Museumagenda, Histoforum en diverse archieven.

Opderaan de pagina is de mogelijkheid om te **zoeken**.

Veel uren/dagen plezier met deze links gewenst. Nieuwe homepages, nuttige tips voor internet, suggesties of complimenten over deze rubriek kunt u mailen naar antonia-veldhuis@hetnet.nl; schrijven of bellen (adres op de cover) mag ook.

Nieuwe website over Winschoten

Harm Selling heeft een nieuwe website: www.genealogiewinschoten.nl.

Een genealogische en historische pagina over Winschoten. Nog volop in beweging, met name de links ("Winschoter families"), maar het begin is er. Suggesties, op- en aanmerkingen ter verbetering zijn welkom.

Zijn bestaande webpagina "Genealogie in Groningen" blijft ook bestaan, zie daarvoor www.genealogiegroningen.nl.

Nieuws van de archieven

redactie Henk Hartog

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;
www.groningerarchieven.nl

Cursusprogramma majaar 2004

In augustus is de folder met het nieuwe cursusprogramma verschenen. Belangstellenden kunnen de folder ophalen, toegestuurd krijgen of op de website raadplegen. Naast de introductiemiddagen in Groningen (zie blz. 71) wordt in Appingedam samen met het streekarchivaat Noordoost-Groningen een cursus "Beginnen met familieonderzoek" gegeven.

Nieuwe toegangen op archieven

Sinds begin dit jaar zijn een groot aantal nieuwe toegangen op archieven beschikbaar gekomen in de studiezaal. Wij noemen hier de archieven van het Kabinet van de Commissaris der Koningen, 1945-1995 (toegang 1166), Diakonessenhuis en Rooms Katholiek Ziekenhuis, tot 1990 (toegang 1741), Scheepswerf van Diepen te Waterhuizen (toegang 1862), Firma Duintjer en zonen te Wildervank (toegang 1958), Vereniging Kleine Dorpen in Groningen (toegang 2078), en Gemeentearchief van Groningen, inlichtingen correspondentie 1918-1986 (toegang 2092).

Nieuwe genealogieën in de studiezaal (toegang 1957)

21889 **Van der Borg**. *De familie Van der Borg, deel 2*. Generatie V en volgende van de nakomelingen van Joannes Josephus Lips van der Borg en Christina Elizabeth Kuipers, die in 1797 trouwden.

21891 **Waalkes**. *Familieboek vier eeuwen Waalkes*. De voorouders en nakomelingen van Marten Waalkes en Elizabeth Pieters Westerdijk, in 1813 getrouwd te Uithuizen. Met veel illustraties en een aantal aardige bijlagen.

Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

Eilko van der Laan, eilko@wishmail.net

Nieuwe boeken

Tussen Sappemeer en Nieuw-Amsterdam. Veengebied Groningen-Drenthe vastgelegd door Amsterdamse fotografen. Uitg. Meiders, Winschoten, ISBN 9072672496, oblong formaat fotoboekje, gebonden, € 12,50.

Mooi boekwerk met sfeervolle foto's van de Veenkoloniën.

Eb en vloed in Groningen. De stad als zeehaven. H.J. de Lange. Uitg. Noordboek, ISBN 9033011964, geb. met stofomslag, twee losse kaarten, 176 pagina's, geïllustreerd met zwart-wit foto's en tekeningen, € 22,50.

Dit boek geeft een uitgebreid overzicht van de stad Groningen als zeehaven. Al in de 12^e eeuw werd Groningen genoemd als 'porta'. De schepen moesten vaak langs gevaarlijke en verradelijke zandbanken over het wad en via vele bochten en draaien het

smalle Reitdiep op. Hoewel de stad de vaarweg voortdurend bleef aanpassen en 'kanaliseren', werd het diep in de 19^e eeuw te smal. Daarom werd het Eemskanaal gegraven, totdat ook deze door de opkomst van stoomschepen niet meer bevaren kon worden.

Een vergeten plattelandselite. Eigenerfden in het Groninger Westerkwartier van de vijftiende tot de zeventiende eeuw. H. Feenstra en H.H. Oudema. Uitg. Fryske Akademy, Leeuwarden, ISBN 9061719488, geb. met enige foto's en illustraties, € 32,50.

Het boek is gesplitst in twee delen, een algemeen deel en een deel met systematisch per familie een paragraaf. De hoeveelheid aan gegevens van de beschreven families is groot. Genoemde namen zijn ondermeer: Ayckema, Bensema, Deykema, Froma, Grevinge, Hayema, Loma, Menkema, Pama, Tamminge, Torninge, Ukema en Wyema. In totaal 75 paragrafen zijn opgenomen in dit gedeelte. Achterin nog grietmanlijsten en foto's, zegelafdrukken en kaarten. Een waardevol stuk geschiedenis voor de onderzoeker.

De belasting op het gemaal in Stad en Ommelanden 1594-1856. B.D. Poppen. Uitgave van de auteur, Uithuizen, ISBN 9080850314, geb., enkele illustraties en foto's, € 35,00.

De heer Poppen is vrijwillig molenaar op De Liefde te Uithuizen. Gefascineerd door de geschiedenis van deze molen, vond hij veel gegevens over cherchers ofwel sarrieshutten. Dit boek is een bundeling van deze gegevens. De gemaalbelasting werd in de 17^e eeuw ten tijde van de Republiek ingesteld om de oorlogsuitgaven te kunnen bekostigen. Later was het een welkome extra bron van inkomsten voor de overheid. De inning en controle verschilde per provincie, zelfs binnen Groningen waren verschillen. De heffing werd hier veel ingrijpender en rigoureuzer opgelegd dan elders. Het aanstellen van speciale ambtenaren, de cherchers, maakte de aanpak uniek en extra boeiend.

De St.- Franciscuskerk te Groningen. 1934-2004. E. van der Werff. Uitg. Profiel, Bedum, € 14,90.

Geschiedenis van deze rooms-katholieke kerk in de stad.

Vragen en antwoorden

redactie Thijs IJzerman

- Voor de spelregels van deze rubriek: zie *HuppelDePup* nr. 1 van 2004, blz. 30
- Adres: Hoendiep 117, 9743 AP Groningen; e-mail: thijs.ijzerman@planet.nl.

ANTWOORDEN

1997/9 SMIT/KOKMEIJER.

In mijn stamboom komt een Geessien Jans Kokmeijer voor, zij was ongehuwd en kreeg volgens mij twee kinderen: een dochter Trijntje die jong is gestorven en een zoon Fokko Kokmeijer die ook ongehuwd is gebleven. Geessien Jans was een dochter van Tonnis Kokmeijer en Trijntje Fokkes.

J. Kokmeijer, Zaandam

2001/2 OEMKES/SIERTS

Een tijdje geleden vond ik een lakzegelstempeltje, dat is aangemeld bij K. Lenting, archeoloog te Groningen.

Onlangs kreeg ik een reactie van iemand die een bericht op uw site had gelezen, dat dit stempeltje in verband gebracht zou kunnen worden met een familie te Wirdum Groningen. Het zou gaan om ene Geele Oemkes op Ter Borg, Oemkes Sierts en Anne N.N.te Wirdum.

Op een grafzerk en op een gebrandschilderd glas van de kerk te Wirdum zou dit wapen kunnen staan. Ik voeg de foto bij (in bezit van de redactie, niet afgebeeld), misschien kunt U mij verder helpen?

Roelof Klasens

In het boek 'Groninger Gedenkwaardigheden' van A. Pathuis worden 3 wapens in gebrandschilderd glas in de kerk van Wirdum beschreven:

nr. 4232: Wapen: gedeeld: I. een halve adelaar; 2. in blauw op een groen terras een omziende zilveren gans met rode snavel en poten, met in de bek een gouden klaverblad; II. in blauw drie gouden leliën, in het schildhart vergezeld van een gouden roos. Schildhouders: twee omziende bruine leeuwen. (voor dit wapen wordt ook verwezen naar een wapen op een grafsteen in de kerk van Wirdum, nr. 4241, zie hieronder).

nr. 4233: Wapen: Gedeeld: I. in rood een zilveren huismerk nr. 569, vergezeld van de zilveren letters W.A.; II gedeeld: 1. een roodgetongde halve adelaar; 2. in zilver drie groene klaverbladen onder elkaar. Schildhouders: twee omziende roodgetongde bruine leeuwen.

nr. 4234: Wapen: Gedeeld: I. in rood een zilveren huismerk nr. 200, vergezeld van de letters I.I.; II. gedeeld: 1. een roodgetongde halve adelaar; 2. in zilver drie groene klaverbladen onder elkaar. Schildhouders; twee omziende roodgetongde bruine leeuwen.

(De genoemde huismerken staan in genoemd boek afgebeeld op de blz. 937 en 946).

nr. 4241: Anno 1607, den 20 februari is in den heren verstorven de dogentsame frou Geele Oemkes, de huisfrou van Lippe Sierts, wiens siele Godt genedig sy.

Wapens: Rechts: I. een halve adelaar; II. drie leliën, in het schildhart vergezeld van een roos. Links: gedeeld: I. waarschijnlijk vier klaverbladen 1, 2 en 1; II. huismerk nr. 570.

Hiernaast ligt de grafsteen van Lippe Sierts.

De omschrijving van deze wapens komt, voorzover te zien, niet erg overeen met het wapen op het lakstempel. De lelies komen er wel op voor maar de adelaar en de klaverbladen vinden wij niet terug op het stempel. Als u wilt weten waar het wapen op het stempel vandaan komt, raden wij u aan contact op te nemen met het Consulentenschap voor de Heraldiek in Groningen of met de Groninger Archieven.

Redactie.

2001/15 PEPPINK

Hendrik Jan Peppink, geb.18-6-1821, overl. 14-8-1908, tr. Jannetje Rooster.

Hendrik Jan was de zoon van Berend Peppink en Jantje Rodekar en niet Jannetje Redeker.

Linda

VRAGEN

2004/9 GLAUDÉ

In verband met een onderzoek naar de buurtschap Halfweg (v/h gem. Hoogkerk) ben ik op zoek naar nazaten of familieleden van Jouke Glaudé, bouwondernemer rond 1924/1925 te Groningen.

Thijs IJerman

2004/10 RONNER

In verband met een onderzoek naar de buurtschap Halfweg (v/h gem. Hoogkerk) ben ik op zoek naar nazaten of familieleden van Geert Ronner, bouwondernemer rond 1924/1925 te Groningen.

Thijs IJerman

2004/11 PIKKERT

In verband met een onderzoek naar de buurtschap Halfweg (v/h gem. Hoogkerk) ben ik op zoek naar nazaten of familieleden van Allert Pikkert, timmerman in de jaren '20 en '30 te Groningen.

Thijs IJerman

2004/12 GROEN

In verband met een onderzoek naar de buurtschap Halfweg (v/h gem. Hoogkerk) ben ik op zoek naar nazaten of familieleden van Alle Groen, bakker te Beerta en later rentenierende te Haren.

Thijs IJerman

2004/13 DETHMERS/GROENENDIJK/HARTOG

In verband met een onderzoek naar de buurtschap Halfweg (v/h gem. Hoogkerk) ben ik op zoek naar nazaten of familieleden van Cornelis Jozinus Groenendijk, koopman, wonende te Groningen, Franciscus Johannes Dethmers, koopman, wonende te Sneek en Arie Hartog, koopman, wonende te Hilversum, als tezamen de enige leden van de vennootschap onder de firma Dethmers en Co (anno 1918).

Thijs IJerman

2004/14 BOEKHOLT

Daar ik in Spanje woon en niet in de gelegenheid ben de archieven in te kijken, het volgende verzoek:

Wie kan mij verder helpen betr. ouders en voorouders van Jantien Boekholt?

Zij trouwde te Groningen op 13-5-1696 met Jan Lindthorn uit Bremen.

Trudy Molina Ohm, Marbella

2004/15 BOUMAN

Informatie gevraagd over een tante van mijn opa, Hebe Bouman, geb./ged. Wijmeer in het Duitse Rheiderland 1832/1834. Zij is in de 19^e eeuw vele keren veroordeeld en heeft in Veenhuizen bij Assen gezeten.

Hinrich Baumann, Hamburg (D)

Bestuur van de afdeling Groningen van de Nederlandse Genealogische Vereniging

• Voorzitter	J.W.H. van Campen	Weidebloemenweg 73 joopvc@ilse.nl	9302 AC Roden 050 – 501 82 14
• Vice-voorzitter (Afgevaardigde)	M.J. IJzerman	Hoendiep 117 thijs.ijzerman@planet.nl	9743 AP Groningen 050 – 311 97 07
• Secretaris	R. Ploeger	Grutto 16 ruploeger@hetnet.nl	9728 XJ Groningen 050 – 525 15 09
• Penningmeester (Webmaster)	G.J. Kaman-Broekhuizen	Tammingastraat 9 annet@kaman.nl	9978 PA Hornhuizen 0595 – 48 70 74
• Bestuurslid (DIP)	N.T. de Oude	Turfsingel 35 ntdeoude@wxs.nl	9712 KJ Groningen 050 – 318 95 55
• Bestuurslid	G. Zuidema	Zilverlaan 30 gertzuidema@cs.com	9743 RK Groningen 050 – 577 63 63

Redactie HuppelDePup

H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28	9727 JN Groningen	050 – 525 33 33
J.B. Kranenborg	Westinghousestraat 36 ^A	9727 GX Groningen	050 – 526 41 57
E.F. van der Laan	Valge 3	9965 PD Leens	0595 – 57 19 92
A. Veldhuis	Dr. A. Plesmanlaan 75	9269 PJ Veenwouden	0511 – 47 58 98
M.J. IJzerman	Hoendiep 117	9743 AP Groningen	050 – 311 97 07

Contactdienst (CALs)

T.K.J. Wagenaar	Spiegelstraat 103	9721 JT Groningen	050 – 526 67 01
-----------------	-------------------	-------------------	-----------------

Knipseldienst

F. Renssen	Hoofdweg 396	9765 CT Paterswolde	050 – 309 40 55
------------	--------------	---------------------	-----------------

Afdelings website

www.ngvgroningen.nl

Kinnen wie joe helpen?		Militairen	Computer algemeen	Contactdienst	Genealogie beginners	Genealogie gevorderden	Heraldiek	HazaData	NGV algemeen	ProGen	Internet	Kadaster	Notarieel
Ir. A. Daae	050 – 309 22 93						✓						
M.J. de Lange	058 – 280 24 85				✓	✓		✓					
M.J. IJzerman	050 – 311 97 07				✓	✓		✓	✓			✓	✓
J.W.H. van Campen	050 – 501 82 14	✓			✓	✓							
H.J.E. Hartog	050 – 525 33 33				✓	✓			✓				
A. Veldhuis	0511 – 47 58 98				✓	✓					✓		
P. Molema	079 – 342 36 80		✓					✓			✓		
R.O. Roffel	050 – 577 04 01							✓					
T.K.J. Wagenaar	050 – 526 67 01	✓		✓						✓			
E. Landzaat	050 – 573 57 74								✓	✓			
G.W. Kujik	050 – 403 15 97							✓					

**GEMEENTELIJK INDELING 1811-1829
EN REGIO-INDELING**

HuppelDePup

ISSN-nummer: 1380-7277

Indien onbestelbaar: Ruud Ploeger, Grutto 16,
9728 XJ Groningen